

USAID
DIN PARTEA POPORULUI AMERICAN

Proiectul Competitivitate și Reziliență
Rurală în Moldova

STUDIUL BUNELOR PRACTICI ÎN MANAGEMENTUL DEȘEURILOR DE AMBALAJE ALE PRODUSELOR DE UZ FITOSANITAR

e-Circular
Centrul de instruire și
consultanță

Chișinău 2024

CUPRINS

ABREVIERI	4
NOȚIUNI CHEIE.....	5
INTRODUCERE.....	6
I. Legislația națională privind gestionarea ambalajelor și deșeurilor de ambalaje PUFF.....	7
II. Analiza situației actuale a ambalajelor PUFF în Republica Moldova	16
III. Analiza celor mai bune practici din statele membre UE și alte țări, privind lanțul valoric de colectare și reciclare a ambalajelor goale PUFF.....	24
IV. Concluzii și activități propuse pentru gestionarea deșeurilor de ambalaje PUFF în Republica Moldova	43

FIGURI

Figura nr. 1. Depozitele de păstrare a PUFF, 2018 -2020, unități	16
Figura nr. 2. Harta depozitelor și magazinelor specializate de PUFF la nivel național.....	17
Figura nr. 3. Cum sunt gestionate deșeurile de ambalaje PUFF de către utilizatorii PUFF	18
Figura nr. 4. Metoda aplicată pentru a curăța ambalaje PUFF	19
Figura nr. 5. Metode de gestionare a reziduurilor de lichide acumulate din clătirea deșeurilor de ambalaje PUFF	19
Figura nr. 6. Ponderea materialelor plastice sunt utilizate la nivel global în producția agricolă	24
Figura nr. 7. Distribuția ambalajelor de pesticide în funcție de utilizarea plasticului în regiuni	25
Figura nr. 8. Ratele regionale de colectare a recipientelor goale pentru pesticide ca proporție din cantitatea de recipiente noi introduse pe piață	25
Figura nr. 9. Harta țărilor care gestionează într-un mod sistematic ambalajele PUFF	26
Figura nr. 10. Programe gestionare deșeuri de ambalaje PUFF în Europa	28
Figura nr. 11. Ambalaj primar plasat pe piață	33
Figura nr. 12. Ambalaj primar colectat pe piață	33
Figura nr. 13. Ambalaj primar reciclat	33
Figura nr. 14. Rate de colectare deșeuri de ambalaje PUFF pentru țări cu regim voluntar și cele cu regim obligatoriu (anul 2018).....	34
Figura nr. 15. Rate de colectare deșeuri de ambalaje PUFF – clasificare nepericuloase versus periculoase.....	35
Figura nr. 16. Rate de colectare deșeuri de ambalaje PUFF nepericuloase versus periculoase în 18 țări Europene.....	35
Figura nr. 17. Clasificarea ambalajelor PUFF clătite după statut – periculos și nepericulos.....	36
Figura nr. 18. Diagrama flux pentru a determina dacă ambalajul este periculos sau nepericulos	37

TABELE

Tabelul nr. 1. Acte normative privind PUFF	7
Tabelul nr. 2. Cantitățile de PUFF importate în Republica Moldova în perioada 2018-2020, tone.....	16
Tabelul nr. 3. Lista sistemelor colective autorizate de Agenția de Mediu pentru REP/ambalaje	20
Tabelul nr. 4. Programe de colectare ambalaje PUFF din Europa.....	27
Tabelul nr. 5. Experiența internațională în domeniul implementării Programelor de gestionare ambalaje PUFF	28
Tabelul nr. 6. Alte programe de colectare ambalaje PUFF în lume.....	32
Tabelul nr. 7. Produse testate pentru reutilizarea recipientelor din plastic reciclate	34
Tabelul nr. 8. Recomandări pentru managementul deșeurilor de ambalaje PUFF	39
Tabelul nr. 9. Activități propuse pentru gestionare a deșeurilor de ambalaje PUFF	45

ABREVIERI

ANSA	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
AM	Agenția de Mediu
CS AOPUFF	Centrul de stat pentru atestarea și omologarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților
IPM	Inspectoratul pentru protecția mediului
PUFF	Produse de uz fitosanitar și fertilizanți
REP	Responsabilitatea Extinsă a Producătorului
MM	Ministerul Mediului
MAIA	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
SIA MD	Sistem informațional automatizat Managementul Deșeurilor

NOȚIUNI CHEIE

Producător ambalaje	Producătorii, importatorii, comercianții, distribuitorii de ambalaje și produse ambalate.
Obiectiv de valorificare	Cantitatea totală de deșeuri de ambalaje valorificată, raportată la cantitatea totală de deșeuri de ambalaje generate.
Sistem colectiv	Organizație nonprofit, creată de cel puțin trei producători de ambalaje în vederea realizării obligațiilor acestor producători sau ale reprezentanților autorizați care acționează în numele producătorilor cu privire la gestionarea deșeurilor de ambalaje
Reziduuri de produse de uz fitosanitar și de fertilizanți	Resturi rămase în urma folosirii unui produs de uz fitosanitar sau unor fertilizanți, inclusiv metaboliții și produșii lor proveniți din degradare sau prin reacție
Responsabilitatea extinsă a producătorului (REP)	Totalitatea de obligații impuse producătorilor, fie individual, fie colectiv, pentru recuperarea și valorificarea sau reciclarea produselor scoase din uz. Activitățile pentru aplicarea REP vizează măsurile de acceptare a produselor returnate și a deșeurilor care rămân după utilizarea respectivelor produse, precum și gestionarea ulterioară a deșeurilor și asigurarea financiară pentru aceste activități

INTRODUCERE

Prezentul Studiu al bunelor practici cu privire la managementul deșeurilor de ambalaje rezultate din utilizarea PUFF (în continuare deșeuri de ambalaje PUFF) a fost realizat de **A.O. Centrul de instruire și consultanță E-Circular** în cadrul **Proiectului Competitivitate și Reziliență Rurală**, implementat de Chemonics International și finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Scopul acestui studiu este de a efectua analiza actelor normative din Republica Moldova cu privire la utilizarea PUFF, situația curentă la nivel național cu privire la managementul ambalajelor și a deșeurilor din ambalaje PUFF, analiza practicilor de management ambalajelor PUFF în țările membre ale Uniunii Europene și alte state, și respectiv, identificarea celor mai bune practici în ceea ce privește managementul ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje PUFF.

Analiza efectuată prin acest studiu oferă informații necesare pentru identificarea măsurilor necesare pentru a reduce impactul asupra mediului, a gestionării neconforme a acestui tip de deșeuri, optimizarea proceselor logistice și îmbunătățirea sustenabilității în lanțul de aprovizionare.

I. Legislația națională privind gestionarea ambalajelor și deșeurilor de ambalaje PUFF

PUFF sunt substanțe de combatere a dăunătorilor, bolilor și buruienilor, care afectează culturile agricole și care conțin substanțe toxice cu potențial de degradare a mediului. Cunoscută și sub termenul uzual de „pesticide”, multe substanțe PUFF sunt toxice nu doar pentru mediu, dar și pentru om. În practica mondială, utilizarea, fabricarea, păstrarea, și manipularea pesticidelor se supune unor reglementări și precauții speciale, datorită toxicității și în unele cazuri a inflamabilității lor (*explozia din Beirut în anul 2020*).

Gestionarea ambalajelor și deșeurilor de ambalaje PUFF est reglementată simultan din două perspective diferite:

- Legislația cu privire la PUFF;
- Legislația cu privire la deșeuri.

Sinteza principalelor prevederi a cadrului legal național din Republica Moldova privind utilizarea PUFF prin prisma reglementărilor cu privire la ambalaje și deșeurile de ambalaje rezultate din utilizarea acestor produse, inclusiv plata pentru poluarea mediului este prezentată în tabelul nr. 1. La nivel național au fost elaborate acte normative bazate pe experiența statelor UE, și armonizate parțial conform Directivelor europene.

Este de menționat că reglementările cu privire la substanțele PUFF, în calitatea lor de substanțe periculoase, sunt supravegheate și implementate de unele instituții ale statului (ANSA și CS AOPUFF), iar reglementările cu privire la managementul ambalajelor PUFF de către alte instituții ale statului (MAIA, MM, AM, IPM). Din aceste considerente, de cele mai multe ori examinarea gestionării ambalajelor PUFF trebuie examinată prin prisma actelor normative naționale elaborate de instituțiile de mai sus.

În Tabelul nr. 1 se prezintă cele mai importante prevederi cu referire la utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților (PUFF) și gestionarea ambalajelor și deșeurilor de ambalaje rezultate din PUFF:

Tabelul nr. 1. **Acte normative privind PUFF**

Legislația cu privire la PUFF
<u>Legea nr. 440/1995 cu privire la zonele și fișii de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă</u>
Art. 13. Limitarea activității economice în zonele de protecție a apelor (1) În zonele de protecție a apelor se interzice: a) aplicarea pesticidelor pe fișii cu o lățime de 300 metri de la muchia taluzului riveran al albiei; c) construcția, amplasarea și exploatarea depozitelor pentru păstrarea îngrășămintelor minerale și pesticidelor, obiectelor pentru prepararea soluțiilor de pesticide și alimentarea cu aceste soluții, întreprinderilor de prelucrare secundară a hârtiei și celulozei, întreprinderilor chimice, tăbăcăriilor (inclusiv a întreprinderilor de prelucrare primară a pieilor brute), colectoarelor de ape reziduale de la fermele și complexe zootehnice;
<u>Legea nr. 119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți</u>
Articolul 14. Ambalarea și etichetarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților (4) Ambalajele nerecuperabile se vor nimici de către utilizatorii produselor imediat după golire, în conformitate cu instrucțiunile în vigoare. (5) <u>Ambalajele recuperabile se restituie conform contractului dintre consumatorii de produse de uz fitosanitar și de fertilizanți și furnizorii lor sau alți agenți economici, care se ocupă de colectarea unor astfel de ambalaje.</u>

(2) **Fiecare unitate de marfă fabricată în Republica Moldova sau importată este etichetată** în limba română sau în limba română și în limba rusă, potrivit recomandărilor aprobate de Centrul de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de Uz Fitosanitar și a Fertilizanților. Pe etichetă trebuie numărul și data certificatului de omologare: modul de utilizare, căror culturi li se aplică și/sau împotriva căror organisme dăunătoare se utilizează produsul, țara de origine, procedeul aplicat, doza (norma de consum), numărul de tratamente, termenul de descompunere, perioada de așteptare, interdicțiile sau limitările în cazul aplicării, particularitățile explozibile și/sau inflamabile ale produsului și ale ambalajului, măsurile de securitate la aplicarea produsului, metodele de acordare a primului ajutor medical în caz de intoxicare, denumirea comercială a preparatului, conținutul substanței active, forma preparativă, firma producătoare și adresa juridică a acesteia, numărul lotului de marfă și data fabricării ei, riscurile pe care le prezintă pentru om, animale și mediu, acțiunea produsului, efectele secundare și termenul în care acestea se manifestă, condițiile de păstrare și ambalare, alte informații prevăzute în actele normative. Se interzic indicațiile de tipul „Nu este toxic”, „Nu dăunează sănătății” ori altele similare. Informațiile privitoare la faptul că produsul de uz fitosanitar poate fi utilizat în perioada de activitate a albinelor și a altor specii de insecte, în timpul înfloririi culturilor sau a buruienilor pot figura pe etichetă dacă omologarea se referă explicit la o folosire pe timpul sezonului de activitate a albinelor.

IMPORTANT! Legea nr.119 reglementează din anul 2004 – **obligativitatea** restituirii ambalajelor PUFF. Pe parcurs au fost operate actualizări la prezenta lege care au simplificat și redus din exigențele impuse producătorilor de PUFF. În continuare, pentru comparație este prezentat art.14, alin.5 al Legii 119/2004, în versiunea inițială:

“(5) O condiție contractuală pentru producătorii, importatorii, comercianții și distribuitorii de produse de uz fitosanitar și de fertilizanți este organizarea recuperării ambalajelor revalorificabile ale produselor furnizate utilizatorilor, fiind interzisă stocarea acestora la producătorii agricoli și la prestatorii de servicii fitosanitare mai mult de 90 de zile peste termenul de valabilitate al produsului utilizat. Producătorii agricoli și prestatorii de servicii fitosanitare sînt obligați să restituie furnizorilor toate ambalajele recuperabile imediat ce sînt golite de conținut.”.

H.G. nr. 1045/ 2005 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la importul, stocarea, comercializarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților

22. Ambalajele recuperabile se restituie în temeiul clauzelor contractuale între furnizorii și utilizatorii produselor de uz fitosanitar și fertilizanți. Ambalajele nerecuperabile se vor nimici de către utilizatorii produselor imediat după golire, în conformitate cu instrucțiunile în vigoare, elaborate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

Manual privind funcționarea depozitului specializat de păstrare a pesticidelor aprobat de ANSA în 2016

V. Lichidarea ambalajelor de pesticide:

59. **Un recipient gol de pesticide nu poate fi decontaminat integral**, astfel trebuie întreprinse toate măsurile de rigoare pentru a exclude riscul de utilizare a acestora în alte scopuri. Totuși unele mostre de ambalaje goale de pesticide trebuie păstrate într-un loc păzit, pentru a le utiliza la ambalarea produselor de aceeași categorie, al căror ambalaj a fost deteriorat, sau pentru scurgerile din depozit.

61. Ambalajele goale trebuie mereu curățate, pe cît de mult posibil, înainte de a fi nimicite pentru a diminua pericolul de contaminare cu pesticide reziduale. Recipientele, care au conținut emulsii concentrate sau prafuri umectabile trebuie clatite de cîteva ori, iar apa provenită din clătire să fie adăugată la soluția de lucru a stropitorii. Containerele cu formulări lichide pot fi curățate cu gaz lampant (parafină) sau motorină și lichidele de spălare (cantități mici de circa 5 litri) vor fi colectate pentru trimiterea ulterioară la o locație centrală pentru eliminare într-un mod sigur și ecologic.

63.Containerele devenite inutilizabile, sunt supuse nimicirii. Metodele de lichidare a PUFF deveniți inutilizabili sau interziși pentru utilizare și a ambalajului lor se elaborează de către producătorii lor în colaborare cu autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu și cu autoritatea centrală pentru medicina preventivă.

64.Recipientele din sticlă trebuie să fie distruse, iar butoaiele din oțel și containerele din metal și plastic perforate și zdrobite.

H.G. nr. 42/2020 pentru aprobarea Cerințelor privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar

Secțiunea a 8-a

Gestionarea produselor de uz fitosanitar și a ambalajului acestora

41. Subdiviziunile teritoriale ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor asigură monitorizarea operațiunilor efectuate de utilizatorii profesioniști și distribuitori, în vederea prevenirii impactului acestora asupra sănătății umane sau mediului:

1) depozitarea, manipularea, prepararea soluțiilor de lucru și amestecarea produselor de uz fitosanitar înainte de utilizare;

2) manipularea ambalajelor și a deșeurilor produselor de uz fitosanitar;

3) eliminarea soluțiilor de lucru din rezervor rămase după aplicare;

4) curățarea mijloacelor tehnice utilizate la aplicarea produselor de uz fitosanitar;

5) colectarea sau eliminarea deșeurilor de produse de uz fitosanitar și a ambalajelor acestora, **în conformitate cu cadrul normativ privind deșeurile;**

42. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor și subdiviziunile sale teritoriale informează utilizatorii profesioniști despre produsele de uz fitosanitar omologate, pentru evitarea operațiunilor de utilizare periculoasă, despre măsurile care prevăd aplicarea produselor cu toxicitate redusă, a soluțiilor deja preparate și despre dimensiunile containerelor sau a ambalajelor eficiente pentru utilizatori.

Anexa 1. Tematici de formare profesională

.....

6. Măsuri privind reducerea la minim a riscurilor pentru oameni, organisme-nețintă și mediu, practici de lucru sigure pentru depozitarea, manipularea produselor de uz fitosanitar, eliminarea ambalajelor goale, a altor materiale contaminate și a surplusului de produse de uz fitosanitar, inclusiv amestecurile rămase în rezervor sub formă concentrată sau diluată, metode recomandate pentru controlul expunerii operatorului, cerințe față de echipamentul de protecție individuală....

Ordinul nr. 13A din 07.09.2022 al CS SSAOPUFF cu privire la aprobarea recomandării cu privire la conținutul etichetei PUFF

Prin acest Ordin se transpun prevederile art. 14, alin.(2) din Legea nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți, respectiv se stabilesc recomandări cu privire la conținutul etichetei produsului de uz fitosanitar <https://www.pesticide.md/wp-content/uploads/2022/09/Ordin-etichete.pdf>

În etichetă se va indica informații cu referire la metodele **de dezactivare și distrugere a ambalajului golit:** (conform instrucțiunilor de dezactivare și distrugere a ambalajului nerecuperabil..)

H.G. nr. 333/2023 pentru aprobarea Planului național de acțiuni privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de uz fitosanitar pentru anii 2023-2027

Obiectiv 7: Gestionarea produselor de uz fitosanitar și a ambalajului acestora.

Activități:

7.1. Identificarea operatorilor și antrenarea acestora în realizarea sarcinilor colective de gestionare a deșeurilor de ambalaj al produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților

7.2. Monitorizarea operațiunilor efectuate de către utilizatorii profesioniști pentru prevenirea impactului produselor de uz fitosanitar și al fertilizanților asupra sănătății umane și asupra mediului:

1) depozitarea, manipularea, prepararea soluțiilor de lucru și amestecarea produselor de uz fitosanitar înainte de utilizare;

2) **colectarea, reciclarea deșeurilor de ambalaje** ale produselor de uz fitosanitar și lea fertilizanților în condiții sigure pentru mediu și sănătate (Reciclarea sau neutralizarea a cel puțin 10% din cantitatea ambalajelor de produse de uz fitosanitar și fertilizanți importați);

3) **elaborarea ghidului de gestionare a ambalajelor** pentru neutralizarea deșeurilor de ambalaj ale produselor de uz fitosanitar și ale fertilizanților, în scopul reciclării acestora.

7.3. Informarea utilizatorilor profesioniști despre folosirea produselor de uz fitosanitar omologate, despre măsurile care prevăd utilizarea produselor cu toxicitate redusă, a soluțiilor deja preparate și despre dimensiunile containerelor sau ale ambalajelor eficiente pentru utilizatori.

Responsabili de activitățile de mai sus – sunt IPM și ANSA.

ORDIN MAIA nr. 57/2023 cu privire la aprobarea listelor de verificare pentru domeniile de control ale ANSA (ex-ordin MADRM nr.79/2019), FS-2 (Anexa 42)
Lista de verificare pentru controlul de stat și supravegherea utilizării PUFF

Nr. d/o	Întrebări	Temeiul normativ	Conformitatea (DA, NU, N/c)	Comentarii
				
17.	Ambalajele nerecuperabile au fost nimicite de către utilizator imediat după golire, în conformitate cu instrucțiunile în vigoare?	Art. 14 alin. (4) din Legea nr. 119/2004		15
18.	Ambalajele recuperabile au fost restituite conform contractului dintre utilizatorul produselor de uz fitosanitar/fertilizanților și alt (alți) agent economic (agenți economici), care se ocupă de colectarea unor astfel de ambalaje?	Art.17 alin. (3) din Legea nr. 119/2004		15

Legislația cu privire la deșeuri

Legea nr.209/2016 privind deșeurile

Art. 7 Lista deșeurilor

(4) Producătorii și deținătorii de deșeuri persoane juridice, indiferent de genul de activitate, tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de sursa de finanțare, inclusiv autoritățile publice de apărare, ordine publică și siguranță națională, sînt obligați să încadreze fiecare tip de deșeu generat din propria activitate în codurile din Lista deșeurilor conform actelor normative aprobate de Guvern (H.G.nr.99/2018).

(5) În cazul unui tip de deșeu care se încadrează, potrivit Listei deșeurilor, sub două coduri diferite, în funcție de posibila prezență a unor caracteristici periculoase (codurile marcate cu asterisc), încadrarea ca deșeu nepericulos se realizează de către producătorii și deținătorii de astfel de deșeuri numai în baza unei analize a originii, a testelor efectuate cu utilizarea metodelor de testare aplicabile descrise în Regulamentul privind stabilirea metodelor de testare, aprobat de Guvern, sau în alte metode de testare și orientări recunoscute la nivel internațional, a buletinelor de analiză și a altor documente relevante.

Exemplu de deșeu care se încadrează, potrivit Listei deșeurilor, sub două coduri diferite, în funcție de posibila prezență a unor caracteristici periculoase:

02 01 08* deșeuri agrochimice cu conținut de substanțe periculoase

02 01 09 deșeuri agrochimice, altele decît cele specificate la 02 01 08

Art. 12. Responsabilitatea extinsă a producătorilor

(5) Producătorii de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului sînt obligați:

- a) să asigure, conform cerințelor aprobate de Guvern, etichetarea și marcarea produselor și utilizarea simbolurilor care indică faptul că produsul face obiectul unei colectări separate, fiind interzisă eliminarea acestuia;
- b) să asigure organizarea și funcționarea sistemelor individuale sau colective de gestionare a respectivelor fluxuri de deșeuri;
- c) să se înregistreze în SIA MD, prin transmiterea unei liste de documente necesare registratorului, desemnat de proprietarul registrului format în SIA MD;
- d) să asigure evidența, începînd cu data intrării în vigoare a prezentei legi, a punerii la dispoziție pe piață a produselor pe o perioadă de 5 ani, raportînd anual autorității de reglementare cantitatea de produse puse la dispoziție pe piață în cazul onorării responsabilității extinse a producătorului în mod individual. La prezentarea dovezii de membru al unui sistem colectiv, această responsabilitate va fi onorată de către un sistem colectiv;
- e) să prezinte dovada unui sistem individual sau să certifice calitatea de membru al unui sistem colectiv de colectare, tratare, valorificare sau eliminare a produselor ce au devenit deșeuri;
- f) să deruleze programe educaționale și de informare/conștientizare privind colectarea și tratarea produselor ce au devenit deșeuri;
- g) să asigure, în mod individual sau prin intermediul sistemelor colective, realizarea țintelor de colectare și reciclare a produselor ce au devenit deșeuri, stabilite de Guvern.

(6) Distribuitorii de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului sînt obligați:

- a) să se înregistreze în Lista producătorilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului, deținută de Agenția de Mediu;
- b) să asigure, începînd cu data intrării în vigoare a prezentei legi, evidența plasării pe piață a produselor pe o perioadă de 5 ani precedenți și să raporteze anual autorității de reglementare cantitatea de produse puse la dispoziție pe piață.

(13) Regimul de responsabilitate extinsă a producătorului este aplicat fără a aduce atingere răspunderii pentru gestionarea deșeurilor, prevăzută la art. 18 alin. (1), și legislației specifice existente privind fluxul de deșeuri și produse.

(14) În scopul promovării responsabilității extinse a producătorului, prioritar vor fi supuse acestor reglementări următoarele produse:

- a) baterii și acumulatori;
- b) echipamente electrice și electronice;
- c) vehicule; d) uleiuri;
- e) ambalaje.**

Art. 20. Controlul deșeurilor periculoase

Generarea, colectarea, transportarea, stocarea și tratarea deșeurilor periculoase se realizează în baza autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor, eliberată conform art.25, cu respectarea condițiilor stabilite în autorizație și asigurarea evidenței și controlului deșeurilor periculoase, asigurînd trasabilitatea, începînd cu producerea acestora și pînă la destinația finală, în conformitate cu prevederile art. 30.

Art. 21. Interdicția de amestecare a deșeurilor periculoase

(1) Producătorii și deținătorii de deșeuri periculoase, inclusiv comercianții și brokerii care pot intra fizic în posesia deșeurilor, au obligația să nu amestece deșeurile periculoase cu alte categorii de deșeuri periculoase sau cu alte deșeuri, substanțe sau materiale. Amestecarea include diluarea substanțelor periculoase.

Art. 29. Aspectele pecuniare

(1) Costurile operaționale de gestionare a deșeurilor se acoperă:

- a) în conformitate cu principiul „**poluatorul plătește**” – de către producătorul inițial de deșeuri sau, după caz, de deținătorul actual ori anterior al deșeurilor, care încredințează deșeurile unei unități specializate în colectare, transportare, depozitare, valorificare sau eliminare a acestora;
- b) în conformitate cu cerințele de responsabilitate extinsă a producătorului – de către producătorul de produse menționate la art. 12 alin. (14), care sînt preluate de sistemele individuale sau colective de colectare separată, tratare, valorificare sau eliminare a produselor care au devenit deșeuri.
- (2) Costurile prevăzute la alin. (1) sînt acoperite în baza unui contract încheiat cu unitățile specializate în gestionarea deșeurilor sau cu sistemele individuale sau colective de colectare separată, tratare, valorificare sau eliminare a produselor ce au devenit deșeuri.

H.G. nr. 99/2018 pentru aprobarea Listei Deșeurilor

4. Procedura de evaluare a proprietăților periculoase ale deșeurilor și de clasificare a acestora este expusă în art. 7 din Legea nr. 209 din 29 iulie 2016 privind deșeurile. În procesul de identificare a deșeurilor periculoase și evaluare a proprietăților periculoase ale acestora trebuie luate în considerare următoarele:

- 1) orice deșeu din prezenta Listă marcat ca periculos în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (5) din Legea nr. 209 din 29 iulie 2016 privind deșeurile este considerat deșeu periculos, cu excepția cazului în care se aplică art. 23 din această lege;
- 2) în conformitate cu art. 2 alin. (11) din Legea nr. 209 din 29 iulie 2016 privind deșeurile, deșeuri periculoase se consideră deșeurile care prezintă una sau mai multe din proprietățile periculoase specificate în anexa nr. 3 la legea prenotată;
- 3) pentru evaluarea proprietăților periculoase ale deșeurilor se aplică criteriile stabilite în anexa nr. 3 la Legea nr. 209 din 29 iulie 2016 privind deșeurile, inclusiv cele care se referă la:
 - a) prezența substanțelor periculoase din cauza cărora deșeurile respective prezintă una sau mai multe proprietăți periculoase;
 - b) valorile-limită aferente fiecărei substanțe. În cazul în care o substanță este prezentă în deșeuri sub valoarea-limită a acesteia, substanța nu se include în calcularea niciunui prag;
 - c) concentrațiile de substanțe din deșeul respectiv și alte criterii.

Notă: În cazul deșeurilor de ambalaje rezultate din PUFF, în dependență din materialul din care acestea sunt realizate, încadrarea în Lista deșeurilor se va face prin utilizarea următoarelor categorii/coduri:

15	AMBALAJE ȘI DEȘEURI DE AMBALAJE; MATERIALE ABSORBANTE, MATERIALE DE LUSTRIRE, MATERIALE FILTRANTE ȘI ÎMBRĂCĂMINTE DE PROTECȚIE, NESPECIFICATE ÎN ALTĂ PARTE
15 01	ambalaje și deșeuri de ambalaje (inclusiv deșeuri municipale de ambalaje colectate separat)
15 01 02	ambalaje de materiale plastice
15 01 04	ambalaje metalice
15 01 10*	ambalaje care conțin reziduuri de substanțe periculoase sau sînt contaminate cu substanțe periculoase

H.G. nr.501/2018 pentru aprobarea Instrucțiunii cu privire la ținerea evidenței și transmiterea datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora

4. Pentru facilitarea raportării datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora, **deținătorii de deșeuri** trebuie:
- 2) să raporteze anual Agenției de Mediu cantitatea totală a fiecărei categorii de deșeuri pe care le generează/recepționează/colectează, precum și informațiile cu privire la gestionarea acestora, pînă la data de 30 aprilie a anului ce urmează după anul gestionar, în conformitate cu formularul nr. 2 și cerințele enumerate în anexa nr. 2, **în cazul în care generează mai mult de 50 kg de deșeuri periculoase sau mai mult de 1 tonă de deșeuri ce nu sînt periculoase.**

8. Entitățile responsabile de evidența și gestionarea deșeurilor păstrează evidența acestora pentru 12 luni, în cazul deșeurilor nepericuloase, și pentru 3 ani, în cazul celor periculoase, cu excepția unităților și întreprinderilor de transport de deșeuri periculoase, care trebuie să o păstreze timp de cel puțin 12 luni, oferind aceste înregistrări autorității de reglementare, la cerere.

Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice

Art. 13. Informații privind pericolul și riscul substanțelor și amestecurilor chimice

Articolul 13. Informații privind pericolul și riscul substanțelor și amestecurilor chimice

(1) În funcție de pericolul pe care îl prezintă, substanțele și amestecurile chimice trebuie să fie clasificate și etichetate cu date privind identitatea agentului economic care plasează produsul chimic pe piață, denumirea substanței sau produsului, proprietățile periculoase, denumirea elementelor componente care contribuie la clasificarea substanței, precum și măsurile de siguranță pentru utilizare, în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor.

(2) **Furnizorul unui produs chimic de uz profesional** care îndeplinește criteriile de clasificare ca produs chimic periculos, produs chimic deosebit de periculos sau ca substanță cu risc major pentru sănătatea umană și pentru mediu **trebuie să prezinte destinatarului o fișă tehnică de securitate**, în forma stabilită de Guvern, cu informații detaliate precum componentele, proprietățile fizico-chimice, datele ecologice și toxicologice, informații privind pericolele, expunerea și protecția individuală, măsurile de acordare a primului ajutor și de răspuns în cazul răspîndirii neintenționate în mediu și cu alte informații necesare pentru protejarea sănătății și a mediului.

(3) **Fișa tehnică de securitate menționată la alin. (2) se furnizează gratuit în lanțul de aprovizionare**, pe suport de hârtie sau în format electronic, nu mai târziu de data la care substanța sau amestecul este livrat prima dată.

(4) Fișa tehnică de securitate este întocmită în limba română.

Art.31. Depozitarea și păstrarea produselor chimice

(1) Producătorii, importatorii, distribuitorii și utilizatorii din aval depozitează și păstrează produsele chimice în așa fel încît să nu pună în pericol mediul, viața și sănătatea oamenilor, a animalelor și a altor organisme vii.

(2) Persoanele fizice și juridice menționate la alin. (1) din prezentul articol au obligația de a colecta, stoca și elimina în condiții de siguranță deșeurile de produse chimice periculoase și **deșeurile de ambalaje utilizate pentru produse chimice periculoase**, în conformitate cu prevederile Legii 209/2016 privind deșeurile și ale actelor normative aprobate de Guvern.

Notă: Despre Fișa de securitate este menționat în Regulamentul 1907/2006 al Parlamentului European privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice (REACH).

Anexa 2 - CERINȚE PRIVIND COMPLETAREA FIȘEI CU DATE DE SECURITATE

(extras – cu referire la ambalaje)

SECȚIUNEA 13: Considerații privind eliminarea

Această secțiune a fișei cu date de securitate trebuie să furnizeze informațiile necesare pentru gestionarea adecvată a deșeurilor substanței sau amestecului și/sau a recipientului acestora pentru a fi folosite la determinarea opțiunilor de gestionare a deșeurilor care sunt sigure și preferabile pentru mediul înconjurător, în sensul cerințelor Directivei 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului, de către statul membru în care se eliberează fișa cu date de securitate. Informațiile relevante pentru securitatea persoanelor care desfășoară activitățile de gestionare a deșeurilor trebuie să completeze informațiile din secțiunea 8.

În cazul în care este solicitat un raport de securitate chimică, iar analiza stadiului de deșeu a fost efectuată, informațiile privind măsurile de gestionare a deșeurilor trebuie să fie conforme cu utilizările identificate în raportul

de securitate chimică și cu scenariile de expunere din raportul de securitate chimică anexate la fișa cu date de securitate.

13.1. Metode de tratare a deșeurilor

Această subsecțiune a fișei cu date de securitate trebuie:

- (a) să specifice recipientele și metodele de tratare a deșeurilor, inclusiv metodele adecvate de tratare a deșeurilor, atât pentru substanță sau amestec, cât și pentru orice ambalaj contaminat (de exemplu: incinerare, reciclare, depozitare la groapa de gunoi);
- (b) să specifice proprietățile fizice/chimice care ar putea afecta opțiunile de tratare a deșeurilor;
- (c) să descurajeze eliminarea apelor uzate;
- (d) să identifice, acolo unde este adecvat, eventualele precauții speciale pentru orice opțiune recomandată de tratare a deșeurilor.

Se face trimitere la eventualele dispoziții relevante ale Uniunii referitoare la deșeuri sau, în absența acestora, la orice dispoziții naționale sau regionale relevante aflate în vigoare.

H.G. nr.561/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje

11. Obiectivele privind valorificarea și reciclarea deșeurilor de ambalaje, care trebuie atinse la nivel național, etapizat, potrivit anexei nr. 2, nu mai târziu de anul 2029, sunt următoarele:

- 1) valorificarea a minimum 50% din greutatea deșeurilor de ambalaje;
- 2) reciclarea a minimum 45% din greutatea totală a materialelor de ambalaj conținute în deșeurile de ambalaje, cu realizarea următoarelor valori minime pentru reciclarea fiecărui tip de material conținut în deșeurile de ambalaje:
 - a) 45% din greutate pentru sticlă; b) 50% din greutate pentru hârtie/carton;
 - c) 40% din greutate pentru metal; d) 10% din greutate pentru lemn;
 - e) 20% din greutate pentru plastic, considerându-se numai materialul reciclat sub formă de plastic.

13. Responsabilitatea pentru ambalajele devenite deșeuri, în conformitate cu prevederile art. 12 din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile, îi revine după cum urmează:

- 1) producătorilor care plasează pe piață produse ambalate – pentru deșeurile de ambalaje generate de ambalajele primare, secundare și terțiare, folosite pentru ambalarea produselor pe care le plasează pe piață, cu excepția ambalajelor de desfacere;
- 2) producătorilor care supraambalează produse ambalate în vederea revânzării/redistribuirii pe piață – pentru ambalajele utilizate pentru supraambalare;
- 3) producătorilor care fabrică/importă, pentru plasare pe piață, ambalaje de desfacere, inclusiv pungi de cumpărături din plastic — pentru respectivele ambalaje;
- 4) producătorilor care dau spre închiriere ambalaje, sub orice formă, cu titlu profesional pentru respectivele ambalaje. Se dau spre închiriere ambalaje reutilizabile (navete, paleți, butelii, ambalaje din plastic pentru distribuție (găleți, cutii), acestea declarând-se prima dată când sunt introduse pe piață.

32. Producătorii care plasează pe piață produse chimice informează consumatorii în ceea ce privește necesitatea asigurării de curățare a ambalajelor de reziduurile produselor înainte de a fi predate la punctele de colectare ale producătorilor individuali sau ale sistemelor colective. Metoda de curățare prin aplicarea tehnicii manuale de clătire cu apă de trei ori, de clătire sub presiune sau de clătire cu presiune integrată depinde de caracteristicile fizico-chimice ale produsului, indicate în fișa tehnică de securitate a produsului, conform art. 13 din Legea nr. 277/2018 privind substanțele chimice.

Ordinul MM nr. 9/2023 cu privire la aprobarea listelor de verificare pentru domeniile de competență ale IPM (ex-ordin MADRM nr.79/2019), Anexa 1.2 – Gestionarea substanțelor chimice

Nr. d/o	Întrebări	Temeiul normativ	Conformitatea (DA, NU, N/c)	Comentarii
12.	Produsele de uz fitosanitar (PUF) și fertilizanți expuși la comercializare și utilizare sunt înregistrați în Registrul de Stat al PUF și al fertilizanților?	Pct. 15 din H.G. nr.1045/2005.		15
13.	Agentul economic care comercializează PUF și fertilizanți dispune de documentele necesare activității (actul ce confirmă proprietatea sau contract de arendă, autorizația de funcționare, etc.)?	Pct. 17 din H.G. nr.1045/2005.		15
14.	Agentul economic dispune de Registrul de evidență al importului, comercializării, stocului, utilizării PUF și fertilizanților?	Pct. 17 lit. f) din H.G. nr.1045/2005.		15
15.	Produsele de uz fitosanitar (PUF) și fertilizanții sunt stocați în depozite specializate?	Pct. 28 din H.G. nr.1045/2005.		20
16.	Sunt respectate cerințele de depozitare a PUF și a fertilizanților în ambalajul producătorului, fără deteriorarea ambalajului?	Pct. 28 din H.G. nr.1045/2005.		20
17.	Sunt respectate cerințele de depozitare a PUF și a fertilizanților fără a admite scurgerea sau împrăștierea produselor, inclusiv în terenul adiacent depozitului?	Pct. 28 din H.G. nr.1045/2005.		20
18.	La utilizarea/ depozitarea PUF și fertilizanților se respectă zonele de protecție a corpurilor de apă și a altor zone cu regim special de protecție?	Art. 13 alin.1) lit. a), c) din Legea nr.440/1995; Pct. 52 din H.G. nr.1045/2005.		15

II. Analiza situației actuale a ambalajelor PUFF în Republica Moldova

Utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților (PUFF) este o practică intensivă în sectorul agricol. Acestea sunt preponderent utilizate pentru a mări volumul de producție agricolă per hectar, a asigura controlul dăunătorilor și bolilor, a îmbunătăți calitatea produselor agricole, și alte scopuri. Cu toate acestea este important de ținut cont de proprietățile periculoase ale PUFF în contextul în care acestea nu sunt gestionate corect. PUFF sunt substanțe de combatere a dăunătorilor, bolilor și a buruienilor care afectează culturile agricole, și care conțin substanțe toxice cu potențial de degradare a mediului. Multe pesticide sunt toxice și pentru om. Introducerea în circuit a PUFF pe teritoriul Republicii Moldova se face fie prin importul acestora, fie prin producerea lor pe teritoriul țării. Tendințele volumelor de PUFF importate atestă o dinamică ascendentă, situația fiind prezentată în Tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2. Cantitățile de PUFF importate în Republica Moldova în perioada 2020-2023, tone

Tipul produsului	2020	2021	2022	2023 (9 luni)
Import pesticide	4.359	4.080	7.477	5.899
Import fertilizanți	210.783	146.403	216.398	242.933

Sursa: ANSA

Evidența activității depozitelor specializate în păstrarea PUFF este menținută de către ANSA, fiind atestată o creștere a numărului acestora de la 193 de unități în 2018 până la 308 în anul 2020, după cum este prezentat în Figura nr.1.

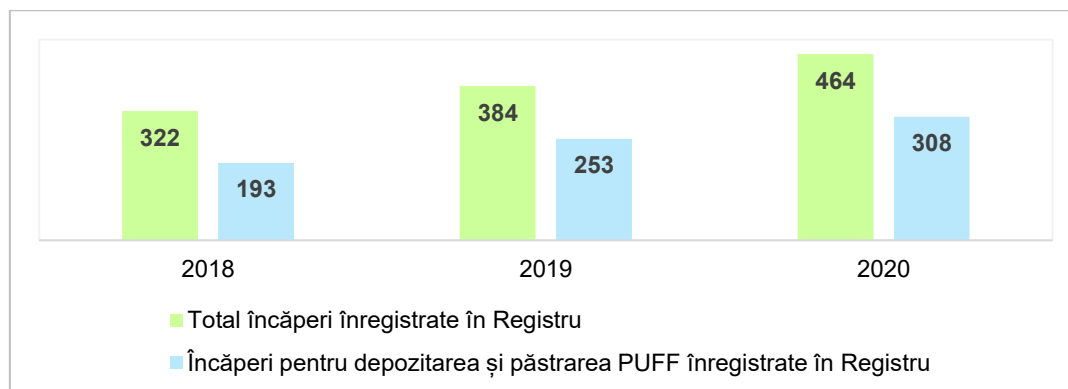

Figura nr. 1. Numărul depozitelor specializate în păstrarea PUFF, 2018-2020, unități

Sursa: Raportul auditului performanței privind modul de gestionare a produselor de uz fitosanitar și fertilizanților prin prisma garantării siguranței produselor alimentare de origine vegetală, Curtea de Conturi, 2021

Către anul 2023, ANSA are la evidență 551 de încăperi pentru manipularea PUFF, inclusiv 341 încăperi clasificate drept depozite PUFF.

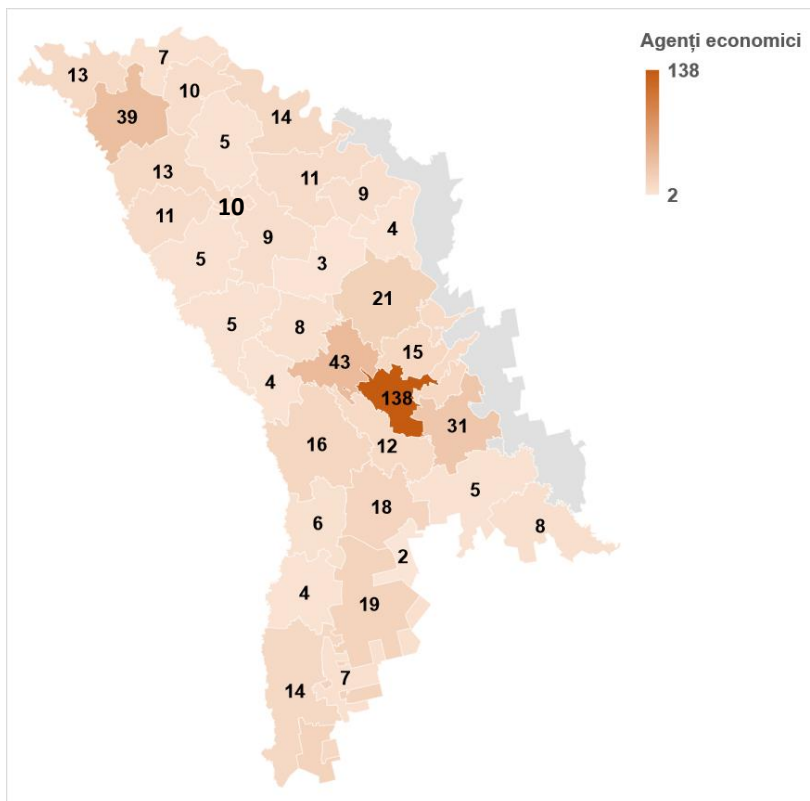

Figura nr. 2. **Harta depozitelor și magazinelor specializate de PUFF la nivel național**

Sursa: ANSA, Registrul depozitelor specializate pentru păstrarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților, 2023 (actualizat la 06.03.2023)

La moment gestionarea deșeurilor de ambalaje rezultate de PUFF dar și a PUFF neutilizate sau expirate se realizează cu o serie de curențe, inclusiv legislative, după cum se prezintă și în *Raportul auditului performanței privind modul de gestionare a produselor de uz fitosanitar și fertilizanților prin prisma garanției siguranței produselor alimentare de origine vegetală elaborat de Curtea de Conturi (Hotărârea Curții de Conturi nr.72 din 17 decembrie 2021)*. Deși gestionarea acestor deșeuri este reglementată prin Legea nr. 119/2004 (art. 14 pct. 4 și 5), nu există un mecanism funcțional pentru a asigura nimicirea corespunzătoare a ambalajelor PUFF. Totodată în *Manualul privind funcționarea depozitului specializat de păstrare a pesticidelor* publicat pe pagina-web a ANSA, "deșeurile de ambalaje rezultate de la PUFF se cer a fi curățate, pe cât de mult posibil, înainte de a fi nimicite și colectate pentru trimiterea ulterioară la o locație centrală pentru eliminare într-un mod sigur și ecologic".

Cel puțin până la momentul publicării prezentului studiu, nu există o claritate pentru deținătorii de aceste ambalaje care ar fi "locația centrală" pentru "eliminare în mod ecologic", fapt pentru care riscul ca astfel de deșeuri să ajungă în gunoistile neautorizate este semnificativ, iar sănătatea populației, a animalelor și a mediului ambiant rămâne sub risc de contaminare și afectare. Mai jos se prezintă și o imagine realizată de echipa de audit a Curții de Conturi în cadrul unei vizite în teren, unde au fost identificate ambalaje PUFF aruncate la marginea teritoriului administrat de către un agent economic, fără a fi aplicate măsuri de izolare a acestora.

Imaginea nr. 1 Imagini făcute de către echipa de audit a Curții de conturi în cadrul vizitei la un depozit specializat PUFF

Sursa: Hotărârea Curții de Conturi nr.72 din 17 decembrie 2021 - Raportul auditului performanței privind modul de gestionare a produselor de uz fitosanitar și fertilizanților prin prisma garantării siguranței produselor alimentare de origine vegetală

Pentru prezenta analiză și pentru o înțelegere mai clară a situației curente privind gestionarea deșeurilor de ambalaje PUFF, au fost elaborate 2 chestionare, unul pentru utilizatori / deținători de ambalaje PUFF și altul pentru producătorii de ambalaje PUFF (importatorii, distribuitorii) care se supun mecanismului de REP. În procesul de colectare a datelor s-a atestat o mare rețineră și lipsă de interes din partea producătorilor de produse PUFF ambalate.

Ținând cont de faptul că doar 3 producători au completat chestionarul propus, datele acumulate nu sunt reprezentative pentru analiză exhaustivă. În ceea ce privește deținătorii de deșeuri de ambalaje PUFF (au fost completate 9 chestionare), datele finale arată că 89% din ei utilizează ambalaje din plastic. Din total respondenți, observăm că 67% curăță și depozitează ambalajele PUFF pentru a fi ulterior returnate producătorului. În același timp se atestă și practici neconforme cum ar fi aruncarea la groapa de gunoi din apropiere (23%) și arderea (10%).

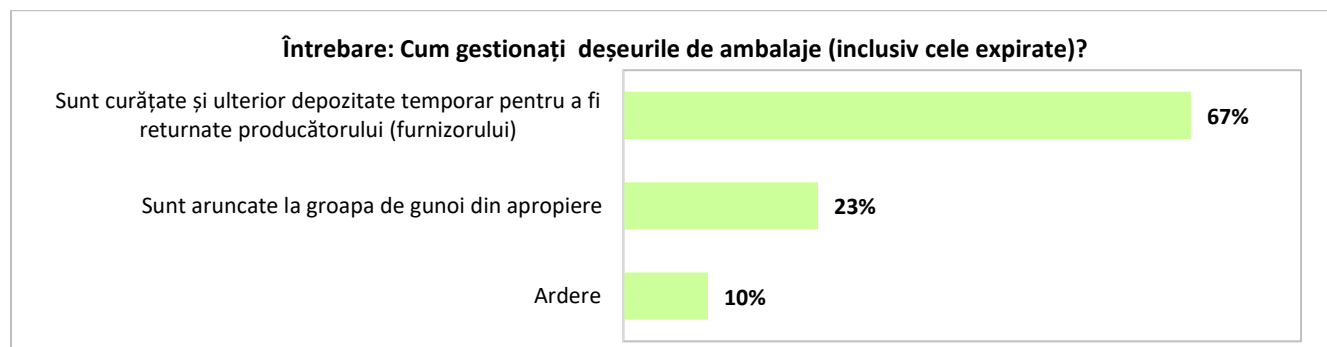

Figura nr. 3. Cum sunt gestionate deșeurile de ambalaje PUFF de către utilizatorii PUFF

Metoda utilizată de respondenți pentru a curăța deșeurile de ambalaje PUFF cel mai frecvent utilizată este tripla clătire cu apă (45%), urmată de clătirea sub presiune (22%), iar 33% nu utilizează nici o metodă de clătire.

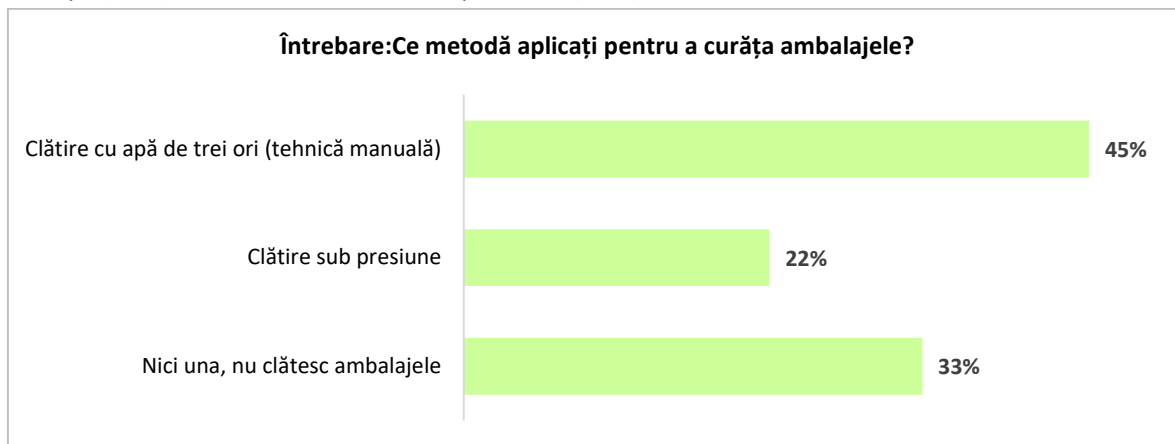

Figura nr. 4. **Metoda aplicată pentru a curăța ambalaje PUFF**

În ceea ce privește reziduurile de lichid acumulate după clătire, majoritatea respondenților – 67 % le utilizează ca soluție pentru a fi dispersată la sfârșitul stropirii programate, iar o treime din respondenți nu se confruntă cu reziduuri, pentru că nu curăță recipientele.

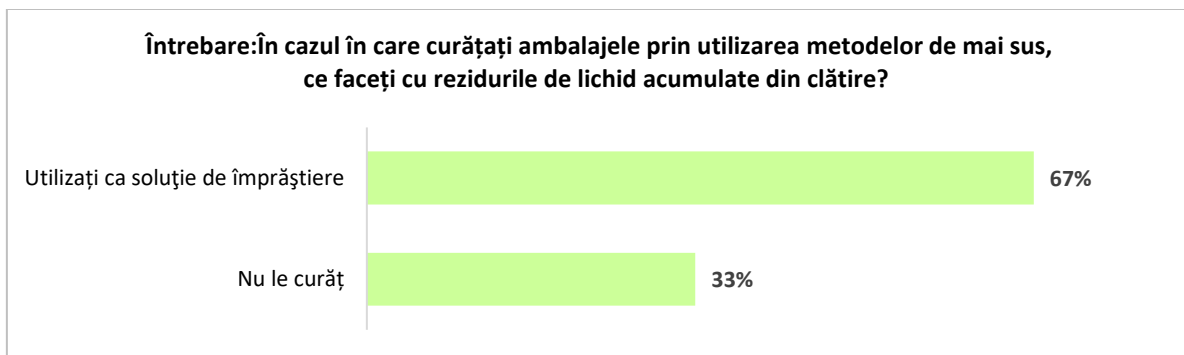

Figura nr. 5. **Metode de gestionare a reziduurilor de lichide acumulate din clătirea deșeurilor de ambalaje PUFF**

Colectarea ambalajelor PUFF în Moldova. Situația curentă.

În ceea ce privește cantitatea deșeurilor de ambalaje rezultate din PUFF plasate pe piață, la moment nu sunt suficiente date necesare pentru analiză, dat fiind faptul că doar începând cu anul 2023 producătorii de ambalaje de plastic au obligațiunea de a se înregistra și raporta către Agenția de Mediu obiectivul minim de valorificare prin reciclare/ambalaj de plastic de 10%, conform prevederilor Regulamentului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje aprobat prin Hotărârea Guvernului 561/2020.

Primele rezultate oficiale privind implementarea REP și atingerea țintelor de valorificare, respectiv cantități raportate pentru deșeuri de ambalaje PUFF vor fi anunțate și publicate de Agenția de Mediu, estimativ, în trimestrul II a anului 2024. Întru atingerea acestui obiectiv au fost deja autorizate de Agenția de Mediu 5 sisteme colective de implementare REP privind gestionarea deșeurilor de ambalaje, prezentate în Tabelul nr. 3. Respectiv până la moment în Sistemul informațional SIAMD nu au fost efectuate raportări privind cantitatea de ambalaje PUFF colectate de sistemele colective create și autorizate.

Tabelul nr. 3. Lista sistemelor colective autorizate de Agenția de Mediu pentru REP/ambalaje

Denumire sistem colectiv	Tip ambalaj ¹	Date acces
<u>Asociația Obștească „Asociația Producătorilor și Importatorilor de Ambalaje din Moldova”</u>	15 01 01 ambalaje de hârtie și carton; 15 01 02 ambalaje de materiale plastice; 15 01 04 ambalaje metalice; 15 01 05 ambalaje de materiale compozite; 15 01 07 ambalaje de sticlă;	https://www.facebook.com/apiam.apiam.9/about
<u>Fundația Eco Save</u>	15 01 01 ambalaje de hârtie și carton; 15 01 02 ambalaje de materiale plastice; 15 01 03 ambalaje de lemn; 15 01 04 ambalaje metalice; 15 01 05 ambalaje de materiale compozite; 15 01 06 ambalaje amestecate; 15 01 07 ambalaje de sticlă; 15 01 09 ambalaje din materiale textile; 15 01 10* ambalaje care conțin reziduuri de substanțe periculoase sau sunt contaminate cu substanțe periculoase; 15 01 11* ambalaje metalice care conțin o matriță poroasă solidă formată din materiale periculoase (de exemplu, azbest), inclusiv containere goale pentru stocarea sub presiune.	https://ecosave.md/
<u>A.O. Reciclare</u>	15 01 01 ambalaje de hârtie și carton; 15 01 02 ambalaje de materiale plastice; 15 01 03 ambalaje de lemn; 15 01 04 ambalaje metalice; 15 01 07 ambalaje de sticlă.	https://rep.md/
<u>A.O. MoldControl</u>	15 01 01 ambalaje de hârtie și carton; 15 01 02 ambalaje de materiale plastice; 15 01 03 ambalaje de lemn; 15 01 04 ambalaje metalice; 15 01 05 ambalaje de materiale compozite; 15 01 06 ambalaje amestecate; 15 01 07 ambalaje de sticlă; 15 01 09 ambalaje din materiale textile; 15 01 10* ambalaje care conțin reziduuri de substanțe periculoase sau sunt contaminate cu substanțe periculoase.	https://www.moldcontrol.md/
<u>A.O. Eco-Rep</u>	15 01 01 ambalaje de hârtie și carton; 15 01 02 ambalaje de materiale plastice; 15 01 03 ambalaje de lemn; 15 01 04 ambalaje metalice; 15 01 05 ambalaje de materiale compozite; 15 01 06 ambalaje amestecate; 15 01 07 ambalaje de sticlă; 15 01 09 ambalaje din materiale textile; 19 12 01 hârtie și carton; 19 12 04 materiale plastice și de cauciuc; 20 01 01 hârtie și carton; 20 01 02 sticlă; 20 01 39 materiale plastice;	https://www.facebook.com/ecorep.md

Sursa: Elaborat de autori studiu în baza datele publicate de Agenția de Mediu privind eliberarea autorizației de mediu privind implementarea REP

¹ Categoriile deșeurilor conform H.G.nr.99/2018 privind Lista deșeurilor

În Republica Moldova, impactul gestionării necorespunzătoare a deșeurilor de ambalaje rezultate din utilizarea PUFF este studiat insuficient. Nu există un sistem de evidență a cantităților de ambalaje generate și a stocurilor existente de aceste deșeuri la moment.

Implementarea mecanismului de REP presupune că toți producătorii de ambalaje poartă responsabilitatea financiară și organizatorică pentru gestionarea stadiului de deșeu din ciclul de viață al unui produs. Respectiv fiecare din producători-parte a sistemelor colective creare vor achita taxa de responsabilitate extinsă a producătorului pentru a acoperi costurile de gestionare a deșeurilor de ambalaje și pentru a contribui la protejarea mediului. Aceste costuri includ cheltuieli ce rezultă din colectarea, reciclarea și eliminarea deșeurilor de ambalaje, precum și programele de educație și conștientizare publică. Scopul acestei taxe este de a asigura că producătorii sunt responsabili pentru impactul deșeurilor generate de activitatea lor asupra mediului și de a încuraja utilizarea de ambalaje durabile și reciclabile.

Din total 5 sisteme colective prezentate în tabelul nr. 3, Fundația Eco Save are activitate inițiată în domeniul implementării REP/ambalaje pentru PUFF, cu informație publică disponibilă pentru analiză. La acest sistem colectiv au aderat până la moment 26 agenți economici, printre ei fiind și cei mai mari producători/importatori de PUFF - <https://ecosave.md/membri-ambalaje/>.

Conform raportărilor prezentate de membrii Fundației ECO SAVE, în 2023, pe piața Moldovei au fost plasate 378 tone de ambalaje PUFF. Respectiv, în corespundere cu prevederile H.G. nr.561/2020 care indică ținta de valorificare pentru anul 2023 de 10%, acest REP va fi responsabil de colectarea și valorificarea a 37,8 tone de ambalaje PUFF. În perioada 16 - 30 noiembrie 2023, Fundația EcoSave a organizat cea de-a doua campanie de colectare a ambalajelor goale de la produsele de uz fitosanitar și fertilizanți.

Imaginea nr. 2: Poze publicate de Fundația EcoSave pe durata campaniei de colectare a deșeurilor de ambalaje PUFF

Celelalte 4 sisteme colective analizate nu colectează separat deșeurile de ambalaje PUFF, aceste deșeuri fiind colectate în amestec cu alte deșeuri de ambalaje, respectiv lipsesc și date pentru o evidență cantitativă separată. Nu s-au identificat nici date suplimentare despre cantitatea ambalajelor PUFF plasată pe piață de membrii celorlalte sisteme colective.

O altă întrebare rămâne fără răspuns: dacă un sistem colectiv REP valorifică 10% din totalul deșeurilor de ambalaje PUFF (conform prevederilor HG 561/2020), ce se întâmplă cu celelalte 90% de ambalaje goale?

Notăm faptul că la moment nu există o claritate la ce cod din Lista deșeurilor aprobată de Guvern, vor raporta sistemele colective sau importatorii/distribuitorii ambalajele de pesticide și fertilizanți deșeurile de ambalaje, respectiv dacă se va raporta ca deșeu de ambalaj nepericulos (ex. 15 01 02 ambalaje de materiale plastice) sau ca deșeu periculos (ex. 15 01 10* ambalaje care conțin reziduuri de substanțe periculoase sau sunt contaminate cu substanțe periculoase).

Actualmente, cadrul legal nu precizează ce statut (periculos sau nepericulos) vor avea deșeurile de ambalajele PUFF clătite prin metoda spălării de 3 ori.

Conform prevederilor legislative naționale analizate și prezentate în sinteza din Tabelul nr. 1, ținând cont de criteriile de pericolozitate a PUFF (ex. H317 – Poate provoca o reacție alergică a pielii, H410 – Foarte toxic pentru viața acvatică, cu efecte pe termen lung), deșeurile de ambalaje PUFF se încadrează în categoria deșeurilor periculoase. Totodată, conform Manualului privind funcționarea depozitului specializat de păstrare a pesticidelor aprobat de ANSA, un recipient gol de pesticide nu poate fi decontaminat integral, astfel trebuie întreprinse toate măsurile de rigoare pentru a exclude riscul de utilizare a acestora în alte scopuri.

Din altă perspectivă, experiența internațională în acest sens, care se prezintă în capitolul IV din prezentul studiu, confirmă că în mai multe țări aceste deșeuri sunt clasificate ca deșeuri nepericuloase doar în cazul în care se respectă tripla clătire și de regulă în baza unui Ghid/Metodologie de încadrarea a deșeurilor de ambalaje cu reziduuri periculoase în categoria deșeurilor periculoase sau nepericuloase.

Autorii prezentului studiu au solicitat de la Inspectoratul pentru Protecția Mediului și ANSA date cu privire la sancțiuni și controale ce au vizat ambalaje de PUFF pentru ultimii 4 ani (2020-2023). Mai jos sunt prezentate răspunsurile celor două instituții.

ANSA: Date numerice cu privire la numărul de neconformități depistate și acțiunile întreprinse nu au fost furnizate, însă agenția a venit cu o precizare:

- În procesul efectuării controalelor de către ANSA la producătorii agricoli, inclusiv se stabilește existența contractului de vânzare-cumpărare a PUFF cu distribuitorii în care este prevăzută obligația utilizatorului PUFF de predare a ambalajelor recuperabile conform pct.32 al *HG 561/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje*, fapt indicat la completarea Listelor de verificare FS-2. **În cazul lipsei unei astfel de prevederi, se recomandă (prescrie) includerea obligatorie în următoarele contracte a prevederilor conform HG 561/2020.**
- Conform cap. XI al Codului contravențional al RM, “**Contravenții în domeniul agricol și sanitar-veterinar**”, nu sunt prevăzute articole de sancționare a persoanelor fizice și juridice pentru încălcarea prevederilor art.14 alin 4) și 5) din *Legea 119/2004 cu privire la PUFF*.

IPM:

- pe parcursul anilor 2020-2023 de către inspecțiile teritoriale în comun cu ANSA au fost verificați 294 agenți economici, gestionari ai PUFF. Aceste produse sunt stocate în depozite special amenajate, autorizate în modul stabilit de legislație. În cazul în care, în urma controlului sunt identificate încălcări

care prezintă risc pentru mediu și sănătatea populației, ANSA suspendă înregistrarea depozitului specializat sau, după caz, radiază depozitul din Registrul depozitelor specializate pentru PUFF.

- cât privește gestionarea ambalajelor recuperabile rezultate din PUFF, acestea sunt stocate temporar, separat în depozitele agenților economici, până la predare la punctele de colectare ale producătorilor individuali sau ale sistemelor colective autorizate. În marea majoritate ambalajele sunt restituite în temeiul clauzelor contractuale între furnizorii și utilizatorii PUFF.
- în procedura de control, inspectorii de mediu verifică respectarea de către agenții economici a cerințelor de depozitare a deșeurilor formate în rezultatul activității. **Constatarea nerespectării modului stabilit de colectare, păstrare, depozitare, neutralizare și evacuare**, inclusiv în obiectivele acvatice, în subsol etc., a deșeurilor industriale, de construcție, a biodeșeurilor, a deșeurilor municipale și de altă natură se sancționează în conformitate cu art.154 alin. (1) al Codului Contravențional RM nr. 218/2008.

Articolul 154. Încălcarea regulilor de gestionare a deșeurilor

(1) Nerespectarea modului stabilit de colectare, păstrare, transport, depozitare, neutralizare și evacuare, inclusiv în obiectivele acvatice, în subsol etc., a deșeurilor industriale, de construcție, a biodeșeurilor, a deșeurilor municipale și de altă natură se sancționează cu amendă de la 12 la 24 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 60 de ore, cu amendă de la 120 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

La nivel național conform prevederilor Legii nr.119/2004 cu privire la PUFF și a H.G.nr. 42/2020 pentru aprobarea Cerințelor privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar, este pus la dispoziție cursul **Utilizarea durabilă a PUFF**, prețul cursului este de 310 lei. Programul detaliat al cursului poate fi accesat la adresa web:

<https://elearning.ansa.gov.md/course/utilizarea-durabila-a-produselor-de-uz-fitosanitar>.

De asemenea, pe parcursul anului 2023 subdiviziunile teritoriale ANSA au efectuat 49 de seminare pentru instruirea producătorilor agricoli conform H.G. nr. 42/2020 pentru aprobarea Cerințelor privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar.

III. Analiza celor mai bune practici din statele membre UE și alte țări, privind lanțul valoric de colectare și reciclare a ambalajelor goale PUFF

Circa 12,5 milioane tone de materiale plastice sunt utilizate la nivel global în producția agricolă, o cantitate echivalentă cu aproape 3,5% din producția globală de plastic de 359 milioane tone în 2018. Din 359 milioane tone de plastic, aproximativ 330 mii tone constituie ambalaje de plastic pentru pesticide.

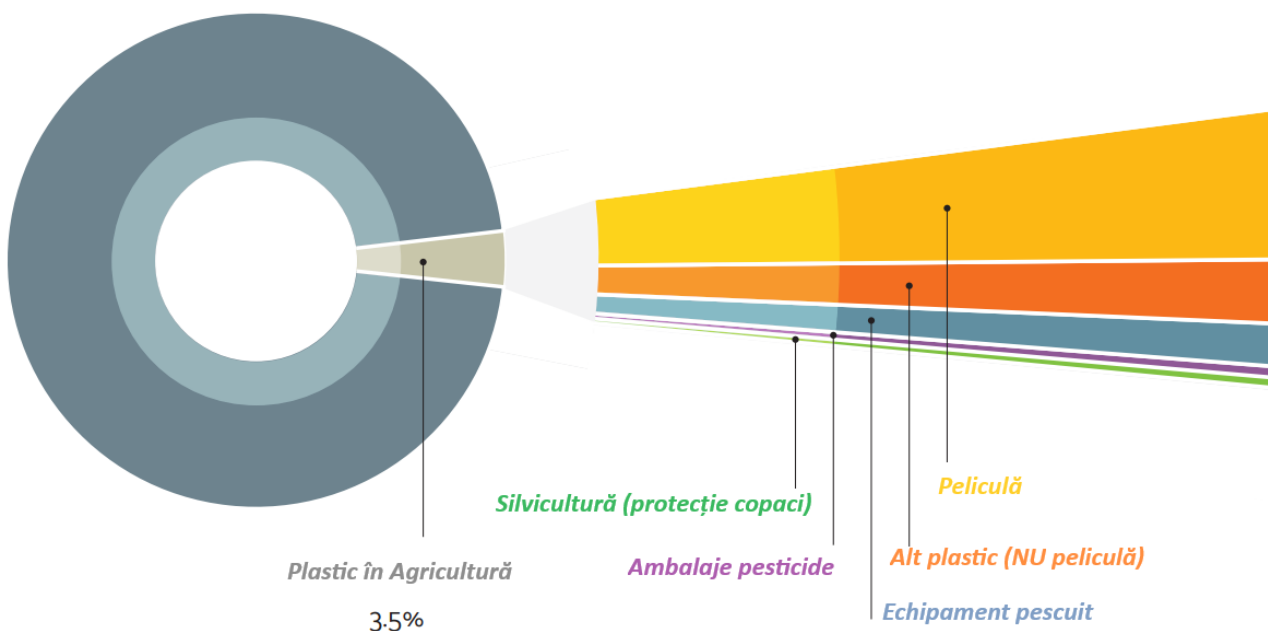

Figura nr. 6. Ponderele materialelor plastice utilizate la nivel global în producția agricolă

Sursa: CropLife International

Pesticidele sunt definite în [Codul internațional de conduită](#) privind gestionarea pesticidelor (Codul) ca "orice substanță sau amestec de substanțe sau ingrediente chimice sau biologice destinate respingerii, distrugerii sau controlului oricărui dăunător sau reglării creșterii plantelor" (FAO și OMS, 2014). Codul stabilește standarde voluntare pentru toți actorii implicați în gestionarea pesticidelor, menite să garanteze că orice beneficiu derivat din utilizarea lor este necesar și adecvat și este obținut fără efecte adverse semnificative asupra sănătății umane și animale și/sau asupra mediului. Printre altele, codul și documentele sale de orientare tehnică stabilesc standarde voluntare pentru proiectarea și gestionarea recipientelor pentru pesticide (FAO și OMS, 2008) care vizează protejarea utilizatorilor, a publicului și a mediului împotriva expunerii inutile.

Potrivit CropLife International cel puțin 330 mii de tone de ambalaje primare pentru pesticide au fost introduse pe piață în 2019. Figura de mai jos prezintă distribuția ambalajelor de pesticide în funcție de utilizarea plasticului în regiuni, cele mai consumatoare regiuni fiind Asia (46%) și America Latină (29%), iar pentru Europa proporția este de 11% sau de circa 36,3 mii tone ambalaje de plastic (date statistice pentru anul 2019).

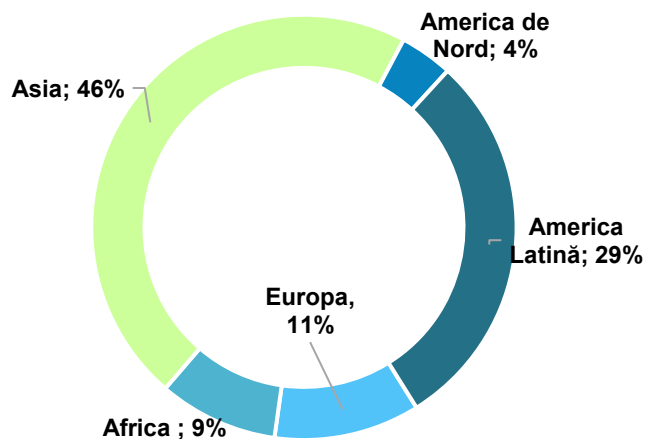

Figura nr.7.

Figura nr. 7. Distribuția ambalajelor de pesticide în funcție de utilizarea plasticului în regiuni

Sursa: CropLife International

CropLife International monitorizează datele privind schemele de gestionare a ambalajelor în aproape 60 de țări. Împreună, aceste scheme colectează 30% din cantitatea globală de recipiente goale pentru pesticide. Figura de mai jos prezintă ratele regionale de colectare a recipientelor goale pentru pesticide ca proporție din cantitatea de recipiente noi introduse pe piață.

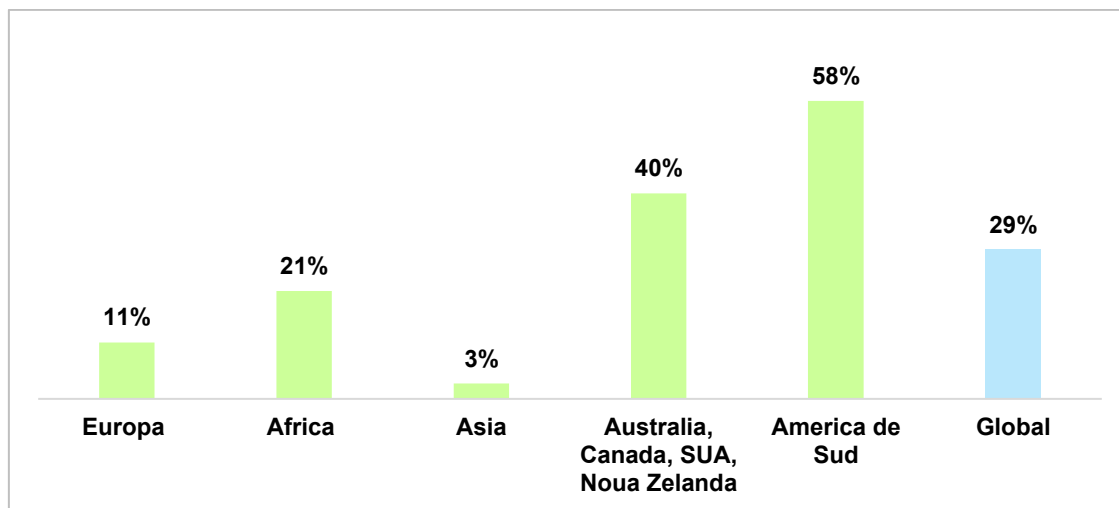

Figura nr. 8. Ratele regionale de colectare a recipientelor goale pentru pesticide ca proporție din cantitatea de recipiente noi introduse pe piață

Sursa: CropLife International

Total în lume sunt peste 57 programe de colectare a deșeurilor de ambalaje de la PUFF, unele dintre care sunt implementate deja de 25 de ani. Programele sunt adesea conduse în parteneriat între industrie și autorități.

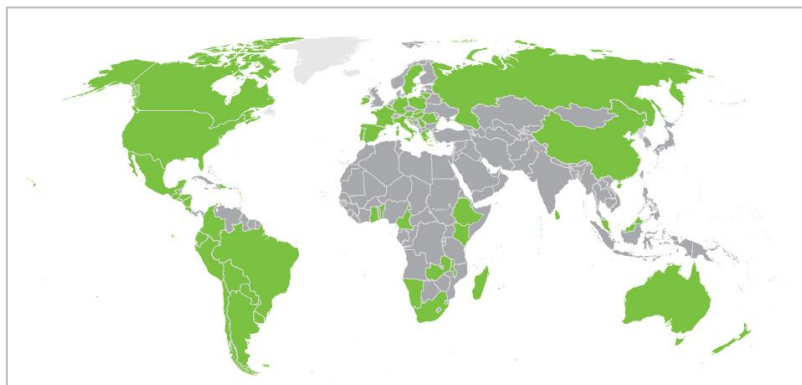

Figura nr. 9. Harta țărilor care gestionează ambalajele PUFF

Sursa: <https://croplife.org/crop-protection/stewardship/container-management/>

Țările care au implementate la ziua de azi programele de gestionare deșeurilor de ambalaje PUFF:

1. Argentina	21. Eswatini	42. Panama
2. Australia	22. Franța	43. Paraguay
3. Austria	23. Germania	44. Peru
4. Belgia	24. Ghana	45. Polonia
5. Benin (pilot)	25. Grecia (pilot)	46. Portugalia
6. Bolivia	26. Guatemala	47. România
7. Brazilia	27. Honduras	48. Republica Coreea
8. Bulgaria	28. Ungaria	49. Federația Rusă (pilot)
9. Camerun (pilot)	29. Irlanda	50. Serbia (pilot)
10. Canada	30. Italia (pilot)	51. Slovacia (pilot)
11. Chile	31. Kenya	52. Slovenia
12. China	32. Lituania (pilot)	53. Africa de Sud
13. Columbia	33. Luxemburg	54. Spania
14. Costa Rica	34. Madagascar (pilot)	55. Sri Lanka (pilot)
15. Croația	35. Malaezia	56. Suedia
16. Cipru (pilot)	36. Malawi (pilot)	57. Uruguay
17. Republica Dominicană	37. Mauritius (piloți)	58. SUA
18. Ecuador	38. Mexic	59. Venezuela
19. El Salvador	39. Namibia (pilot)	60. Zambia (pilot)
20. Etiopia	40. Noua Zeelandă	
	41. Nicaragua	

În 2021, 20 din 27 de țări-membre ale UE aveau implementate Programe pentru gestionarea deșeurilor de ambalaje PUFF. Rata de colectare a ambalajelor a fost de peste 60%. În Tabelul nr. 4 se prezintă lista Programelor de colectare ambalaje PUFF, inclusiv date despre rata de colectare ambalaje de plastic PUFF, anul lansării programelor și metode de tratare aplicate.

Tabelul nr. 4. Programe de colectare ambalaje PUFF din Europa

Țara, anul începerii colectării	Programul (ele) de colectare ambalaje PUFF	Rata de colectare (Plastic, 2021)	Tratarea finală (% din cantitatea colectată)
Belgia (1997)	AgriRecover www.agrirecover.eu	90%	Reciclare (91%)
Bulgaria(2014)	SCPP (CCOP) www.bgcpa.eu	94%	Reciclare (89%) Valorificare Energetică (11%)
Germania (1996)	PAMIRA www.pamira.de	76%	Reciclare (97%) Valorificare Energetică (3%)
Spania (2002)	SGIFITO www.sigfito.es	67%	Reciclare (100%)
Franta (2002)	ADIVALOR www.adivalor.fr	89%	Reciclare (97%) Valorificare Energetică (3%)
Croația (2008)	CROCPA EKO MODEL www.crocpa.hr	97%	Valorificare Energetică (100%)
Ungaria (2003)	CSEBER www.cseber.hu	68%	Valorificare Energetică (50%) Reciclare (27%)
Polonia (2004)	System PSOR www.systempsor.pl	64%	Reciclare (80%) Valorificare Energetică (20%)
Portugalia (2006)	Valorfito www.valorfito.com	55%	Reciclare (73%) Depozitare (18%) Valorificare Energetică (8%)
Romania (2007)	SCAPA www.aiprom.ro	93%	Reciclare (47%) Valorificare Energetică (44%)
Slovenia (2010)	SloPak www.slopak.si	82%	Valorificare Energetică Reciclare (18%)
Austria	Programe multiple de colectare	85%	Reciclare (75%) Valorificare Energetică
Irlanda	Programe multiple de colectare	48%	Reciclare (100%)
Suedia	SvepRetur www.svepretur.se	46%	Valorificare Energetică (100%)
Cipru (2015)	Green-dot Cyprus www.greendot.com.cy	46%	Valorificare Energetică (100%)
Grecia (2014)	CYCLOS (from 2023) www.esyf.gr	2%	Reciclare Valorificare Energetică
Lituania (2016)	LT Crop Protection Assoc. (LAAA) www.augaluapsauga.lt	4%	Valorificare Energetică (100%)
Slovacia (2014)	ZORBA www.agrozora.sk	7%	Reciclare (97%) Valorificare Energetică
Rusia (2014)	ECOPOL www.ecopole.ru	22%	Reciclare (100%)
Serbia (2013)	SECPA EKO MODEL www.secpa.rs	46%	Valorificare Energetică (100%)
Ucraina (2021)	AGRO VARTA www.agrovarta.org	16%	Reciclare (100%)

Sursa: CropLife International

În Figura nr.10 se prezintă grafic informația cu privire la Programele de colectare ambalaje PUFF în Europa.

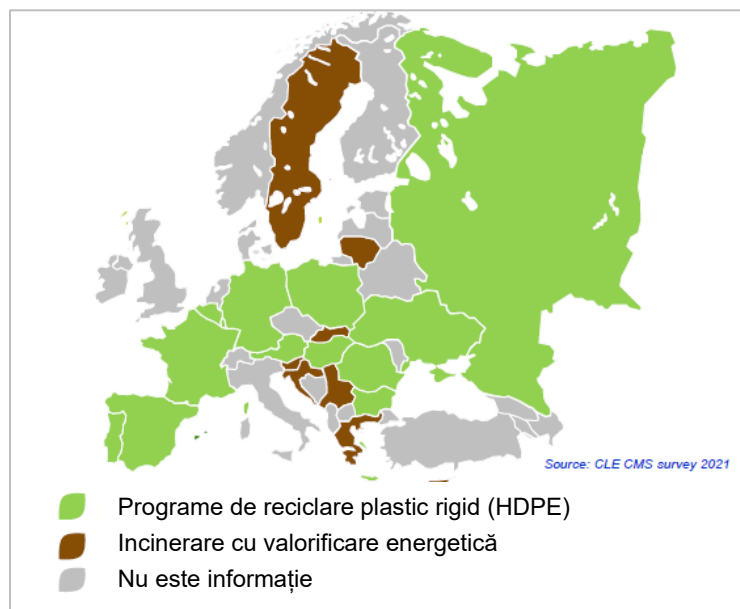

Figura nr. 10. Programe gestionare deșeuri de ambalaje PUFF în Europa

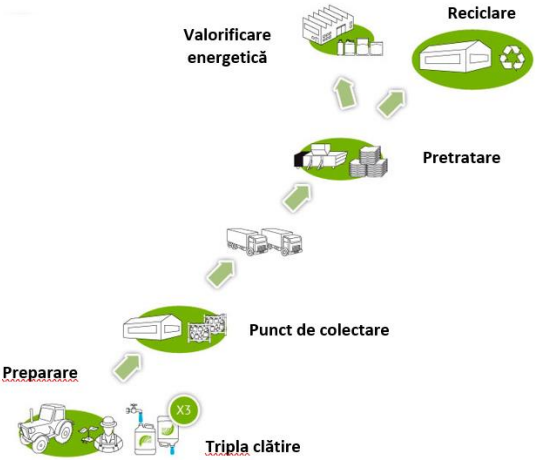
Sursa: CropLife International

Conform datelor analizate în Tabelul nr. 4, cele mai mari rate de colectare pentru Europa au fost atestate în: Croația (97%), Bulgaria (94%), România (93%) și Belgia (90%). Cea mai populară metodă de tratare este **Reciclarea ambalajelor**. Pentru prezenta analiză au fost selectate 7 țări, a căror Programe de gestionare ambalaje PUFF sunt prezentate în Tabelul nr. 5.

Tabelul nr. 5. **Experiența internațională în domeniul implementării Programelor de gestionare ambalaje PUFF**

Țara, program	Descrierea programului
Franța ADIVALOR	Responsabilitățile și costurile sunt împărțite între participanții la Program. Fermierii sunt îndemnați să clătească și să depoziteze în mod corespunzător recipientele și să le aducă la cele 3 650 de stații de colectare de pe teritoriul Franței. Distribuitorii trebuie să-și informeze clienții cum să își elimine containerele goale și să organizeze și să controleze colectarea (suportând aproximativ o 1/3 din cost). Producătorii de produse fitosanitare sunt responsabili de transportul și recuperarea containerelor (suportând aproximativ 2/3 două treimi din cost) pe lângă furnizarea de date privind produsele lor. Containerelor colectate sunt incinerate, la un cost mediu de circa 480 EUR/tonă, la cuptoarele de ciment și la instalațiile de incinerare ale companiilor de gestionare a deșeurilor periculoase cu Valorificare Energetică. În Franța, recipientele cu pesticide clătibile (aproximativ 70 la sută din ambalajele comercializate în Franța) sunt clasificate drept deșeuri periculoase prin lege, dar Adivalor negociază cu autoritățile franceze pentru o posibilă revizuire a clasificării. <u>Dacă containerele clătite corespunzător vor fi clasificate drept nepericuloase, acest lucru ar contribui la reducerea semnificativă a costului incinerării (la aproximativ 100 EUR/tonă sau mai puțin).</u>

România <u>SCAPA</u>	Toate serviciile de colectare prin programul SCAPA sunt gratuite atât pentru fermieri cât și pentru distribuitorii produselor, cu respectarea strictă a Condițiilor de preluare ale ambalajelor în cadrul sistemului. Implementarea SCAPA este organizată și susținută financiar în mod integral de către companiile membre AIPROM (Asociația Industriei de Protecția Plantelor din România, fondată în 2002, reprezintă aproximativ 80% din piața PUFF din România, 9 membri) și companiile participante la sistem (7 membri asociați). Preluarea ambalajelor este realizată prin intermediul operatorului Ecorec Reciclare, furnizorul serviciilor de inspecție, transport și valorificare a ambalajelor, cu participarea importantă a companiilor distribuitoare selectate în calitate de Centre de Colectare. AIPROM, prin membrii săi finanțează și stabilește obiectivele, standardele de funcționare și modul de operare, în timp ce operatorul colectează efectiv de la ferme și din centrele de colectare cantitatea de ambalaje de pesticide, după care transmite cantitățile astfel obținute spre reciclare sau incinerare. https://www.aiprom.ro/storage/05kfZ1UcFe9rnnj4PEMJHlou7 https://www.aiprom.ro/proiecte/scapa
Germania <u>PAMIRA</u>	PAMIRA colectează containere primare goale, clătite, cu o capacitate de până la 60 de litri. Fermierii returnează containerile primare clătite, gratuit, la 230 de centre de colectare din toată Germania, pe o perioadă limitată (una până la patru zile) în fiecare an. La centrele de colectare, inspectorii verifică containerele returnate pentru a se asigura că doar cele clătite corespunzător intră în fluxul de deșeuri. Dacă un container este considerat insuficient de curat, acesta nu este acceptat gratuit (<u>fermierul fie revine după ce este curătat corespunzător, fie plătește o taxă pentru depozitarea recipientului necurat</u>). Acestea sunt mărunțite și pregătite pentru eliminarea finală/recuperarea termică în cuptoare de ciment sau pentru conversia în metanol. Recipientele de plastic colectate de PAMIRA nu sunt reciclate în produse noi ca în Australia și Brazilia. Containerele de pesticide uzate clătite și inspectate corespunzător în Germania sunt clasificate ca nepericuloase și sunt ambalaje din plastic conform Catalogului european al deșeurilor. <i>În Slovacia, producătorul de ambalare care nu îndeplinește obligația REP și nu asigură colectarea cantității necesare de deșeuri de ambalaje sau prezintă cantități eronate poate fi taxat până la 200.000,00 €.</i>
Ungaria <u>CSEBER</u>	În 2003, CSEBER, o organizație non-profit care coordonează o schemă națională de management a containerelor de pesticide, a fost înființată de 20 de producători de pesticide. Au fost înființate 90 de centre de colectare. Toți producătorii de pesticide trebuie să se alăture CSEBER sau să îndeplinească cerințele de reglementare numai pentru gestionarea containerelor. Membriilor li se percep taxe de colectare de 0,04 EUR/litru (pentru containere de 2-25 litri), 1,00 EUR/recipient (pentru containere de 26-60 litri), 2,00 EUR/recipient (pentru containere de 61-250 litri) și 3,50 EUR/recipient (pentru cei peste 250 de litri). Materialele de ambalare colectate sunt transportate de 3 antreprenori și incinerate la 3 unități cu Valorificare Energetică.

Spania <u>Sigfito</u>	Sistemul Sigfito are peste 20 ani de experiență și peste 170 producători membri. La nivel național sunt peste 4500 puncte de colectare deșeurilor de ambalaje PUFF și unde fermierii pot aduce containere clătite, identificate cu sigla SIGFITO. Niciun alt tip de deșeu nu poate fi livrat, deoarece reprezintă o încălcare a reglementărilor. Exemplu trasabilitate deșeurilor de ambalaje PUFF, exemplu Spania
Slovacia <u>ZORA</u>	Sistemul „ZORA” a fost creat în 2021 de către Asociația Slovacă pentru Protecția Plantelor. Deținătorii (fermierii) deșeurilor de ambalaje rezultate din utilizarea PUFF sunt responsabili pentru clătirea, scurgerea și uscarea corespunzătoare a ambalajelor goale și depozitarea acestora în pungi transparente din plastic până la predarea acestora operatorului autorizat. Fermierilor li se cere să nu pună capace pe ambalajele goale. Aceste măsuri asigură că nici un ambalaj nu este returnat cu reziduuri lichide și este mai ușoară examinarea acestora. Deoarece există două tipuri de ambalaje, și anume ambalaje PET și ambalaje HDPE, acestea se colectează în pungi separate (<i>ambele marcate sunt poziționate pe partea inferioară a ambalajului</i>). Pe pagina web ZORA este publicat și un ghid cu detalii și informații utile despre cum este organizată gestionarea deșeurilor de ambalaje PUFF https://www.agrozora.sk/data/files/projekt2016.pdf <i>În Slovacia, producătorul de ambalare care nu îndeplinește obligația REP și nu asigură colectarea cantității necesare de deșeurilor de ambalaje sau prezintă cantități eronate poate fi taxat de la 4.000,00 € la 350.000,00 €.</i>
Cipru <u>Green Dot Cyprus</u>	Green Dot Cyprus, în cooperare cu Asociația pentru protecția culturilor din Cipru, Asociația europeană pentru protecția culturilor și Asociația greacă pentru protecția culturilor și-au asumat sarcina de a colecta și gestiona ambalajele cu pesticide din Cipru. Ambalajele cu pesticide sunt colectate prin utilizarea de tomberoane speciale de culoare portocalie care sunt plasate într-un număr mare de magazine din Cipru unde se vând pesticide. Managerii magazinelor în care au fost tomberoanele trebuie să informeze fermierii despre procedura de colectare și să le înmâneze câte 1 pungă goală, astfel încât să-și adune ambalajele goale și să le returneze la locurile selectate.

Alte programe de colectare ambalaje PUFF în lume se prezintă în Tabelul nr. 6

Tabelul nr. 6. Alte programe de colectare ambalaje PUFF în lume

Țară	Marca	Statut juridic	Clasificarea plasticului	Site-ul web
Argentina	AgroLimpio	Voluntar	Periculos (deșeuri speciale în unele provincii)	www.casafe.org
Australia	DrumMuster	Industrie-Guvern Coreglementare	Nepericuloase	www.drummuster.com.au
Bolivia	CampoLimpio	Voluntar	Periculos	www.apia-bolivia.org
Brazilia	InPeV	Mandat legal	Nepericuloase	www.inpev.org.br
Canada	CleanFarms	Voluntar	Nepericuloase	www.cleanfarms.ca
Chile	CampoLimpio	Voluntar	Nepericuloase	www.afipa.cl/web
Columbia	CampoLimpio	Mandat legal	Periculos	www.campolimpio.org
Costa Rica	Fundația Limpiemos Campos	Voluntar	Deșeuri speciale	www.flnc-cr.org
Ecuador	CampoLimpio	Mandat legal	Deșeuri speciale	www.innovagro.org.ec
El Salvador	CampoLimpio	Voluntar	Periculos	www.apaelsalvador.com
Guatemala	CampoLimpio	Voluntar	Nepericuloase	www.agrequima.com.gt
Honduras	CampoLimpio	Voluntar	Periculos	www.croplifehonduras.org
Coreea de Sud)	KCPA	Mandat legal	Nepericuloase	www.koreacpa.org
Mexic	CampoLimpio	Voluntar	Periculos	www.campolimpio.org.mx
Nicaragua	CampoLimpio	Voluntar	Nepericuloase	www.anifoda.org
Noua Zeelandă	Agrecovery	Voluntar	Nepericuloase	www.agrecovery.co.nz
Panama	CampoLimpio	Voluntar	Periculos	www.andiapanama.org
Paraguay	CampoLimpio	Voluntar	Nepericuloase	www.cafyf.org
Peru	CampoLimpio	Voluntar	Nepericuloase	www.cultivida.org.pe
Africa de Sud	CropLife SA	Voluntar	Nepericuloase	www.croplife.co.za
Uruguay	CampoLimpio	Mandat legal	Nepericuloase	www.camaradeagroquimicos.org.uy
SUA	ACRC	Voluntar	Nepericuloase	www.acrecycle.org
Venezuela	Limpia	Voluntar	Nepericuloase	www.afaquima.com

De remarcat ambalajele pentru PUFF cu cea mai mare pondere în utilizare sunt cele confecționate din plastic. Cantitatea totală plasată pe piețele celor 60 de state din Europa, conform datelor raportate de Programele existente este de circa 50 mii tone pentru anul 2021.

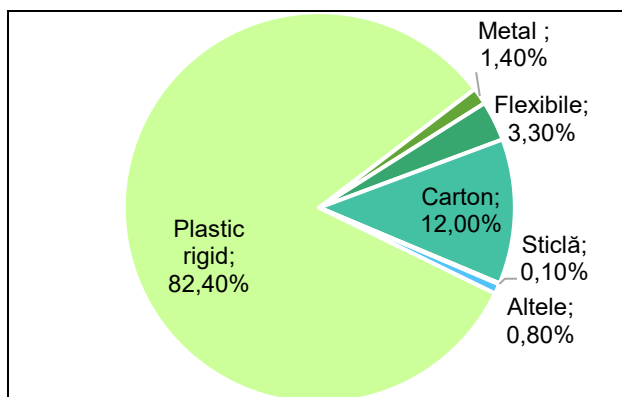

Figura nr. 11. Ambalaj primar plasat pe piață

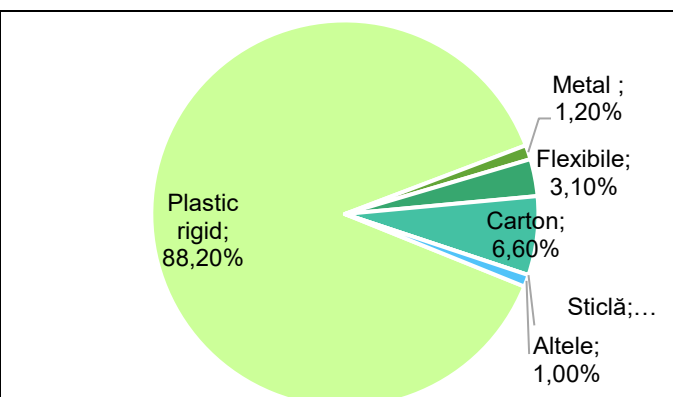

Figura nr. 12. Ambalaj primar colectat pe piață

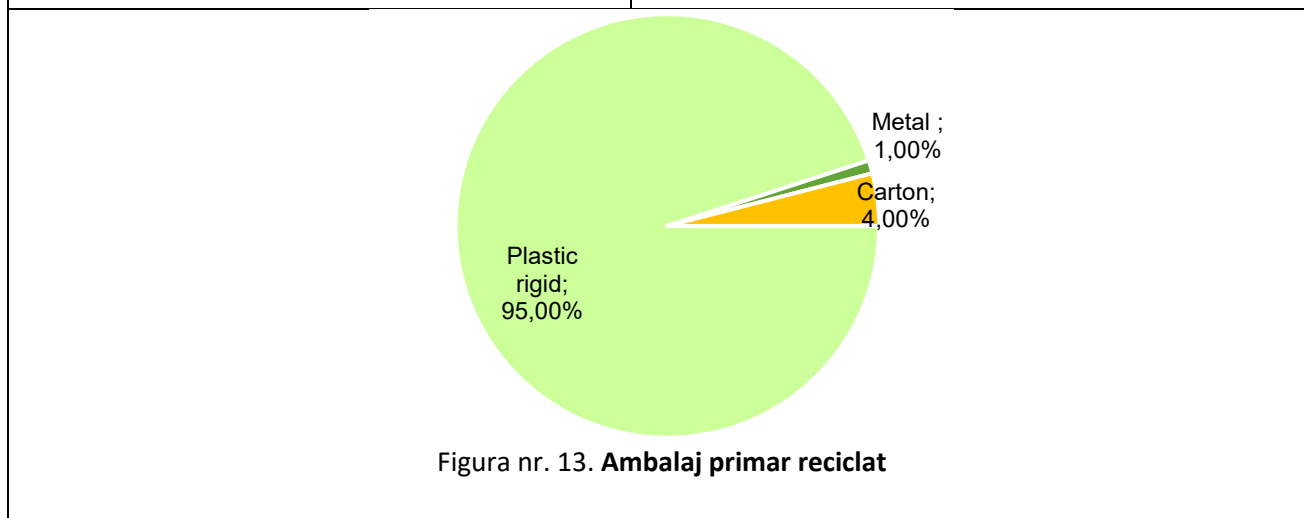

Figura nr. 13. Ambalaj primar reciclat

Sursa: CropLife Europe

Din figurile prezentate mai sus se observă că plasticul este categoria de deșeu de ambalaj cu cea mai mare pondere. Cantitatea totală colectată este de circa 26 mii tone. Cantitatea totală reciclată de ambalaje pentru anul 2021 a fost de circa 18,5 mii tone, iar ambalajul cel mai reciclat a fost plasticul.

Dacă este posibil, recipientele din plastic ar trebui reciclate în produse noi, iar acestea ar trebui să fie supuse unei analize minuțioase din punct de vedere chimic pentru a exclude riscurile de reutilizare de către oameni ca urmare a unei noi utilizări. Această analiză de risc ar trebui să fie efectuată de către instituții competente din țară. Astfel este necesar de identificat soluții pentru a recicla deșeurile din plastic generate și de reutilizat ca materie primă secundară pentru alte produse. O listă a aplicațiilor de utilizare finală care au fost supuse analizei riscurilor prin programe individuale de gestionare a containerelor este disponibilă pe site-ul CropLife International și se prezintă sumar în

Tabelul nr. 7.

Tabelul nr. 7. **Produse testate pentru reutilizarea recipientelor din plastic reciclate**

1. Butoaie din deșeuri	
2. Economizor de beton	
3. Conductă ondulată îngropată în pereți și pământ pentru fire electrice (conductă electrică, cutii, teci, tuburi)	
4. Recipiente pentru pesticide	
5. Conducte de drenaj/canalizare	
6. Izolatori din plastic pentru stâlpi electrici	
7. Capace pentru containere agricole (triex)	
8. Carcasa bateriei auto	
9. Cablu HDPE	
10. Containere pentru ulei de motor (Triex)	
11. Frânghie PET	
12. Saci de deșeuri pentru incinerare (sau saci de gunoi pentru spitale)	
13. Tambur de deșeuri HDPE	
14. Saci de gunoi (amestec 50/50)	
15. Stâlpi de gard agricol	
16. Paleți (numai pentru uz industrial)	
17. Butoaie de incinerare (periculoase)	
18. Opriri de bordură	
19. Piloți marini	
20. Plăci de cuie pentru forme de beton	
21. Plăci de împrăștiere a gunoiului de grajd pentru camioane comerciale/gunoi de grajd	
22. Stâlpi de protecție a autostrăzii	
23. Indicatoare de autostradă	
24. Garnituri pentru camioane de sărare pe autostradă	
25. Cravate de cale ferată	
26. Denivelări de viteză pe șosea	
27. Fâșii de cuie pentru schele	
28. Bariere fonice	
29. Componente pentru podelele camioanelor	

Analiza informației disponibile cu privire la Programele de gestionare ambalaje PUFF, confirmă că cele mai înalte rate de colectare se atestă în țările care au reglementări legale obligatorii în acest domeniu.

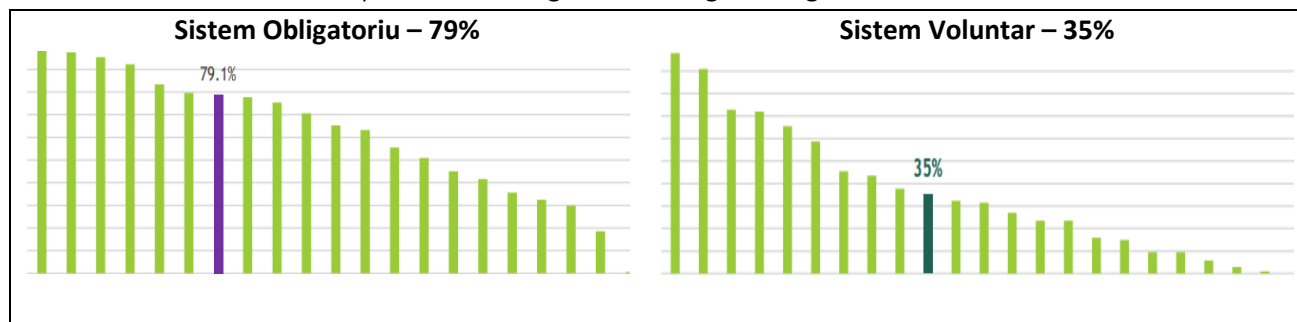

Figura nr. 14. **Rate de colectare deșeuri de ambalaje PUFF pentru țări cu regim voluntar și cele cu regim obligatoriu (anul 2018)**

Sursa: <https://croplife.org/wp-content/uploads/2021/09/CLI-Collection-rate-study-outreach-report-FINAL.pdf>

Important de remarcat, se atestă și o diferență sporită a ratelor de colectare separată în țările care clasifică ca nepericuloase aceste ambalaje atunci când sunt dezinfectate corespunzător, comparativ cu țările în care aceste ambalaje indiferent de metoda de dezinfectare sunt clasificate ca deșeuri periculoase.

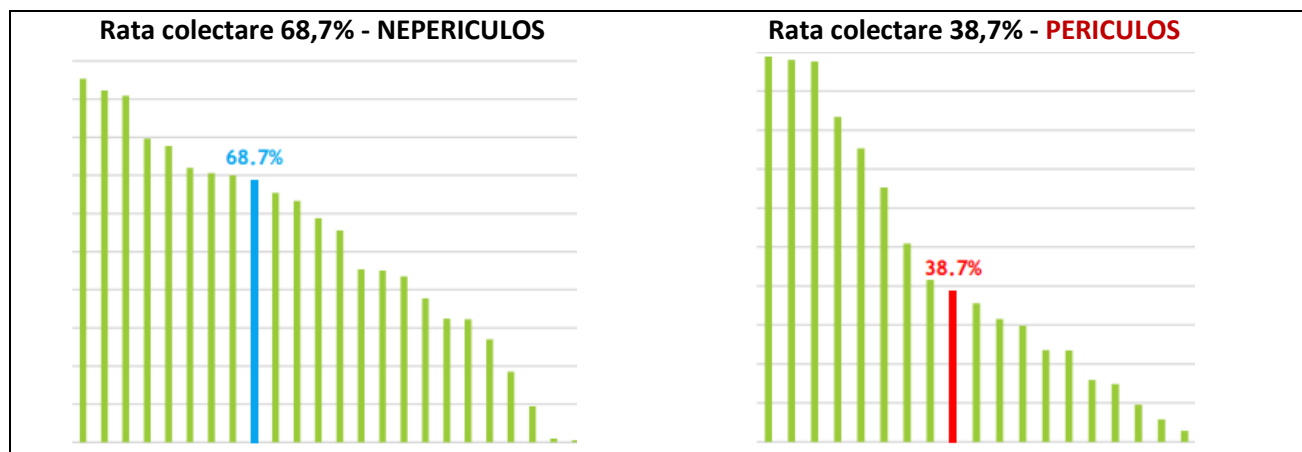

Figura nr. 15. Rate de colectare deșeuri de ambalaje PUFF – clasificare nepericuloase versus periculoase

Sursa: <https://croplife.org/wp-content/uploads/2021/09/CLI-Collection-rate-study-outreach-report-FINAL.pdf>

Concluzii similare pot fi făcute pentru țările europene. O analiză a 18 țări de referință din Europa demonstrează, de asemenea, că performanța programelor cu clasificare nepericuloasă a fost în mod constant și semnificativ mai mare din 2005, cu o diferență de 8-30 % (deși mai multe programe cu o rată de colectare mai mică sunt încă în faza pilot și majoritatea au o clasificare periculoasă, cel puțin pentru pilot).

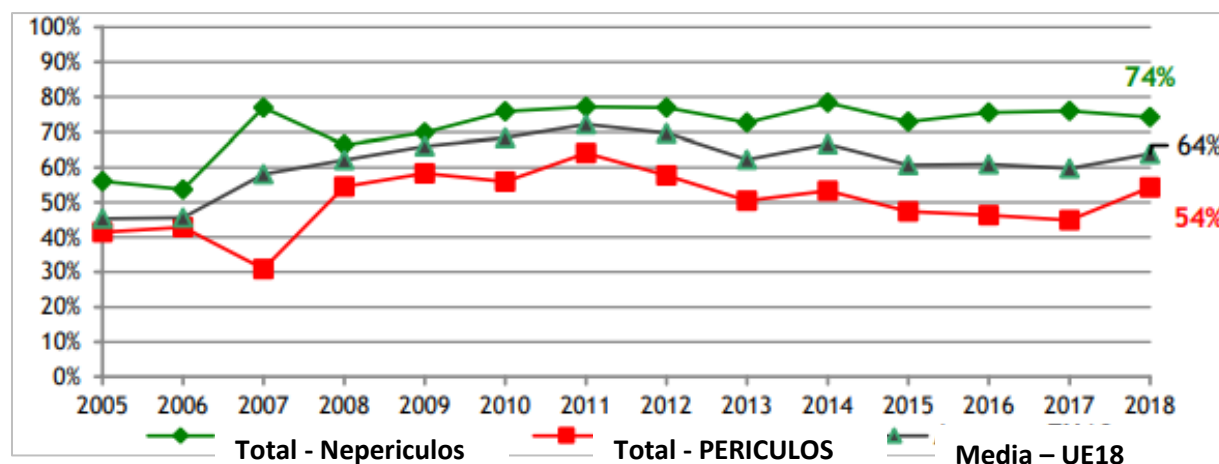

Figura nr. 16. Rate de colectare deșeuri de ambalaje PUFF nepericuloase versus periculoase în 18 țări Europene

Sursa: Plastics, CroPLife Europe

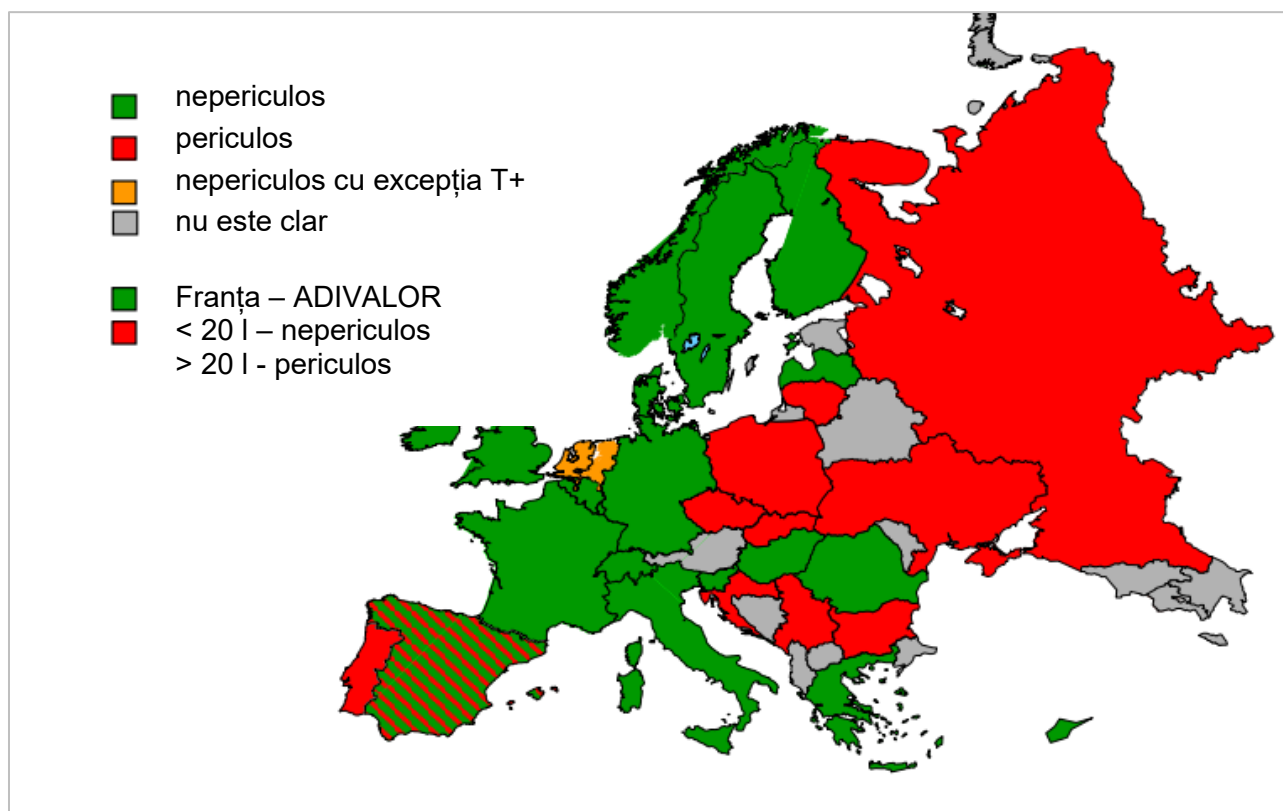

Figura nr. 17. Clasificarea ambalajelor PUFF clătite după statut – periculos și nepericulos

Sursa: Plastics, CropLife Europe

Atribuirea categoriei Periculos / Nepericulos pentru ambalajele PUFF

FAO/OMS recomandă ca țările să clasifice recipientele clătite corespunzător care deșeurile nepericuloase și inclusiv interzicerea practicii de eliminare a ambalajelor de pesticide la locul de utilizare prin îngropare sau incinerare.

Decizia de a încadra deșeurile de ambalaje rezultate din PUFF ca nepericuloase trebuie să fie una argumentată și demonstrată în baza unor analize sau prin respectarea unor proceduri reglementate legal, cum ar fi cazul publicației **Ghidul de evaluare a statutului de deșeu periculos sau nepericulos pentru deșeurile de ambalaje**². Acest ghid este utilizat în țările din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord - Anglia, Scoția și Țara Galilor fiind acceptat de Agenția Scoțiană pentru Protecția Mediului și oferă îndrumări practice privind clasificarea ambalajelor cu reziduuri ca periculoase sau nepericuloase. Pentru a înțelege utilitatea acestui ghid, inclusiv cât de important este stabilirea unor îndrumări de acest tip la nivel național, în continuare se va prezenta sumar metodologia ghidului. La baza acestui ghid este Diagrama flux elaborată pentru a prezenta pașii necesari în vederea determinării dacă ambalajul este periculos sau nepericulos, prezentată în Figura nr.18.

²<https://www.cia.org.uk/Portals/0/Documents/Publications/Industry%20guidance%20on%20the%20assessment%20and%20classification%20of%20waste%20packaging%20WP1%20July%202017.pdf>

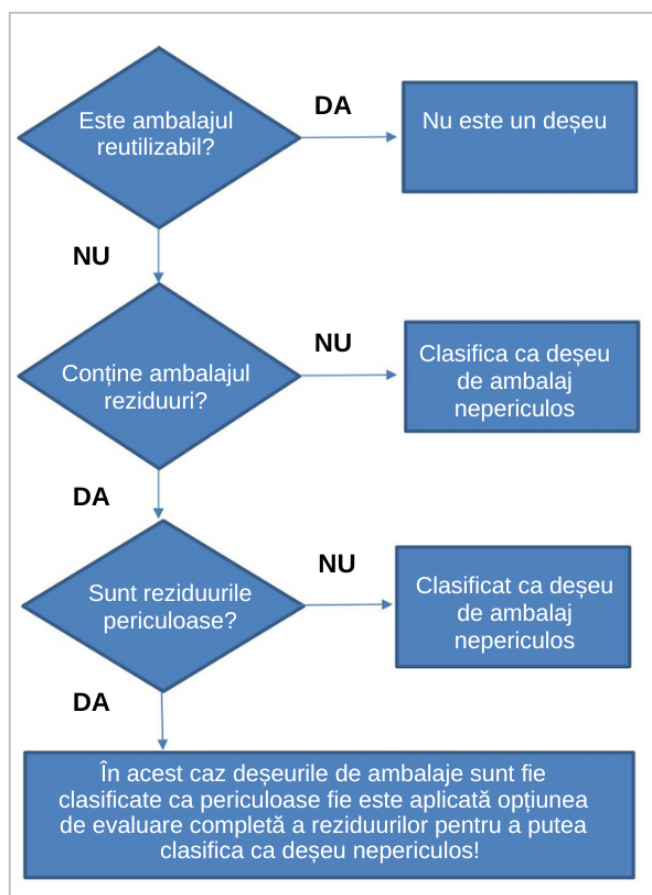

Figura nr. 18. **Diagrama flux pentru a determina dacă ambalajul este periculos sau nepericulos**

Sursa: Ghidul de evaluare a statutului de deșeu periculos sau nepericulos pentru deșeurile de ambalaje /

<https://www.cia.org.uk/Portals/0/Documents/Publications/Industry%20guidance%20on%20the%20assessment%20and%20classification%20of%20waste%20packaging%20WP1%20July%202017.pdf>

Conform metodologiei din Ghid, dacă un ambalaj este complet gol și fără reziduuri în interior și, în plus, lipsit de contaminare la exterior, atunci acesta poate fi clasificat ca deșeu de ambalaj nepericulos și încadrat la una din categorii de coduri specific pentru ambalaje nepericuloase:

15 01	ambalaje și deșeuri de ambalaje (inclusiv deșeuri municipale de ambalaje colectate separat)
15 01 01	ambalaje de hârtie și carton
15 01 02	ambalaje de materiale plastice
15 01 03	ambalaje de lemn
15 01 04	ambalaje metalice
15 01 05	ambalaje de materiale compozite
15 01 06	ambalaje amestecate
15 01 07	ambalaje de sticlă
15 01 09	ambalaje din materiale textile

Dacă ambalajul conține reziduri din interior, atunci sunt disponibile două opțiuni pentru clasificarea deșeurilor de ambalaje:

Opțiunea 1, ar fi clasificarea ca deșeuri de ambalaje periculoase cu codul specific deșeurilor de ambalaje periculoase, fără nici o analiză suplimentară.

15 01 10*	ambalaje care conțin reziduuri de substanțe periculoase sau sînt contaminate cu substanțe periculoase
15 01 11*	ambalaje metalice care conțin o matriță poroasă solidă formată din materiale periculoase (de exemplu, azbest), inclusiv containere goale pentru stocarea sub presiune

Opțiunea 2, ar fi realizarea unei evaluări complete a reziduurilor, care implică cuantificarea substanțelor prezente și a pericolelor acestora. În acest caz, cel mai simplu exemplu, pentru a calcula concentrația de substanțe periculoase, trebuie cunoscută greutatea ambalajului atât cu reziduu, cât și fără reziduuri, precum și greutatea fiecărei substanțe periculoase în acel reziduu. De exemplu, dacă un producător cunoaște că ambalajul gol cântărește minim 300 g, iar cu conținut de reziduu aceste cântărește < 330 g (pragul de reziduu periculos este de maxim 10% din greutatea ambalajului), atunci este rezonabil de a clasifica ambalajul ca nepericulos.

IMPORTANT!

În cazul în care reziduurile din ambalaje întrunesc una din următoarele proprietăți de periculozitate (HP1 "Exploziv", HP2 "Oxidant", HP3 "Inflamabil" și HP 9 "Infecțioase" ambalajul este clasificat ca periculos, cu excepția cazurilor în care compoziția reziduurilor diferă de cea a produsului original ar trebui să fie retestate reziduurile pentru aceste proprietăți.

Recomandări pentru managementul deșeurilor de ambalaje PUFF

În baza celor mai bune practici analizate la nivel internațional cu privire la gestionarea deșeurilor de ambalaje PUFF, în continuare, este prezentată o listă de recomandări, care stau la baza măsurilor propuse spre implementare pentru instituțiile vizate ale statului.

Tabelul nr. 8. **Recomandări pentru managementul deșeurilor de ambalaje PUFF**

Sunt necesare reglementări exacte cu referire la caracterul periculos sau nepericulos a deșeurilor de ambalaje PUFF	Analiza cadrului legal național, în special H.G. n.561/2020, a constatat că statutul „periculos” sau „nepericulos” al ambalajelor PUFF care au trecut prin procedura de tripla clătire sau clătirea sub presiune nu este specificat și descris. Analiza efectuată a confirmat experiența internațională cu privire la creșterea ratelor de colectate și a costurilor mai mici de tratare în cazul țărilor care clasifică aceste deșeuri ca nepericuloase. De remarcat, la nivel național, în lipsa facilităților de tratare a deșeurilor periculoase, respectiv lipsa unui centru de gestionare a deșeurilor periculoase, încadrarea deșeurilor de ambalaje PUFF ca periculoase va impune costuri mai mari, respectiv risc mai mare de a trata neconform aceste deșeuri. Soluția în acest caz nu se limitează doar la faptul calificării acestor deșeuri „nepericuloase”, în contextul în care pot apărea riscuri mult mai mari ce țin de poluare și contaminare, inclusiv o atenție redusă a operatorilor/sistemelor colective în gestionarea acestor deșeuri. Pentru a evita aceste riscuri, se recomandă de a elabora un Ghid/Metodologie de încadrare a deșeurilor de ambalaje cu reziduri periculoase în categoria deșeurilor periculoase sau nepericuloase, aprobat de Agenția de Mediu și utilizat de sistemele colective autorizate dar și producătorii/deținătorii de deșeuri de ambalaje PUFF.
Organizarea sistemelor de colectare a ambalajelor PUFF	Activitățile de colectare (transportare) a deșeurilor de ambalaje PUFF reprezintă până la 60% și mai mult din costurile aferente gestionării acestor deșeuri, inclusiv prin implementarea mecanismului REP. În acest caz se recomandă de analizat cu atenție condițiile locale și capacitatea fermierilor de a-și transporta ambalajele goale. <u>Exemple recomandate pentru a organiza logistica sistemelor de colectare:</u> Colectarea direct de la fermă de către operator autorizat/Sistem de Colectare (ex. România, Bulgaria, Columbia, Rusia, Serbia și Lituania) sau de către distribuitori sau comercianți cu amănuntul (de exemplu, atunci când livrează produse fermelor, ceea ce se practică în Slovacia și Ungaria). De remarcat, campania de colectare deșeuri de ambalaje inițiată de Fundația EcoSave la fel a optat pentru această metodă de colectare. Puncte de colectare cu personal permanent (sau unități de returnare) care pot fi puncte de vânzare (de exemplu, Canada, Cipru, Franța, Noua Zeelandă, Polonia, Portugalia, Spania etc.), depozite distribuitoare (Ungaria, România, Africa de Sud, Spania), unități de returnare sau centre regionale de primire deșeuri de ambalaje (Brazilia, Guatemala, Mexic, Peru), centre municipale de sortare (Australia sau depozite din Canada și Statele Unite). Acest model de colectare nu este practicat la nivel național. În perioada care urmează această opțiune ar putea fi accesibilă prin construcția stațiilor de transfer deșeuri, prevăzute pentru fiecare din Regiunile

	de management a deșeurilor. De exemplu pentru RMD 5 (Nisporeni, Ungheni și Călărași), astfel de stații vor fi construite în or. Nisporeni și s. Nișcani). Unități mobile de colectare planificate în care fermierii își pot returna ambalajele goale în anumite locații (de obicei de 1-2 ori pe an) și operatorul de deșeuri contractat de programul de gestionare deșeuri de ambalaje (ex. SC) încarcă deșeurile direct într-un camion. Ca locație pot fi utilizate parcuri ale comercianților cu amănuntul (Belgia, Germania), cooperative sau locații determinate de municipalități (Croatia, Grecia, Serbia și Brazilia în unele regiuni). Această metodă ar putea fi aplicabilă la nivel național, în dependență de capacitățile financiare și obiectivele stabilite de sistemele colective. <u>Pentru a fi eficiente, programele de recuperare ar trebui să fie, de asemenea, aliniate cu activitățile agricole:</u> • Punctele de vânzare și colectare care coincid, permit fermierilor să-și returneze containerele goale atunci când cumpără produse sau alte materiale agricole. • Zilele de instruire și de colectare trebuie să evite perioadele agricole intensive (perioadele de stropire sau de recoltare). • Timpul de colectare ar trebui să fie programat cu atenție după sezoanele cu stropire intensă, deoarece fermierii ar putea să nu fie dispuși să depoziteze cantități mari de ambalaje timp de 6-12 luni. <u>Programele de management al containerelor PUFF oferă o varietate de beneficii operatorilor și mediului, inclusiv:</u> • Livrarea în siguranță a produselor către clientul final. • Protejarea mediului și a operatorului de expunerea inutilă. • Eliminarea în siguranță a ambalajelor uzate. • Reducerea deșeurilor și maximizarea reciclării. • Impactul conservării resurselor: economii de energie (reducerea necesității de a arde benzină sau de a extrage petrol) economisirea spațiului de depozitare a deșeurilor reducerea emisiilor de carbon.
Promovarea practicilor de reciclare a ambalajelor PUFF (ex. din HDPE)	În contextul în care ne propunem la nivel național implementarea unui plan de acțiuni pentru tranziția la o economie verde și circulară, este necesar să prioritizăm opțiunea de reciclarea a deșeurilor de ambalaje PUFF. Ca exemplu, 1 tonă de plastic din polietilenă de înaltă densitate (HDPE) reciclată în produse noi, în comparație cu utilizarea plasticului HDPE virgin, are ca rezultat economii de energie echivalente cu peste 1.700 de litri de benzină. În mare parte ambalaje pentru PUFF sunt de tip HDPE și pot fi reciclate în contextul în care se respectă condițiile de clătire repetată, colectare corectă la sursă și predare operatorilor/SC autorizate de Agenția de Mediu. Totodată este recomandat de elaborat anumite

	cercetări în domeniu privind utilizarea finală a deșeurilor de ambalaje PUFF reciclate (exemplu modele prezentate în Tabelul nr. 7 din prezentul studiu).
Finanțare adecvată pentru a maximiza ratele de colectare	Finanțarea adecvată pentru a maximiza ratele de colectare ambalaje PUFF poate reduce costurile de colectare pe kilogram prin economia de scară, optimizarea procesului, etc. Experiența din Europa și America Latină a arătat că investițiile suficiente în Programele de management ambalaje PUFF rezultă într-o eficiență îmbunătățită a costurilor (colectarea mai multor deșeuri de ambalaje la un cost descrescător pe tonă).
Stimulente pentru a crește rata de returnare a deșeurilor de ambalaje PUFF	<u>Exemple de stimulente:</u> Stimulentele pentru returnarea deșeurilor de ambalaje pot lua mai multe forme și pot fi fie prevăzute de lege, fie dezvoltate voluntar. Se pot oferi recompense financiare sau non-financiare. <u>Stimulente nefinanciare:</u> • Cadourile precum mănuși de nitril, șepci și uniforme de protecție sunt oferite fermierilor din Spania în timpul evenimentelor speciale de colectare în schimbul ambalajelor goale. Acestea pot fi marcate cu marca programului pentru a promova sistemul, fiind în același timp utile fermierilor și transmiterea mesajului potrivit. În Australia, se folosesc chei de tambur. <u>Stimulente financiare:</u> • <u>Subvenții agricole condiționate:</u> în statele membre ale UE, principalele stimulente sunt legate de subvențiile de eco-condiționalitate în cadrul Politicii Agricole Comune (PAC). Fermierii care nu respectă legile UE și standardele de producție agricolă se pot aștepta la o reducere a sprijinului financiar din partea UE sau își pot pierde licența de a cumpăra și aplica produse de protecție a culturilor. Acest stimulent a fost foarte util pentru creșterea ratei de colectare în mai multe state membre (de exemplu, Bulgaria, Franța, Polonia, România). Alte state membre au arătat o oarecare reticență în a impune condițiile pentru subvenții în rândul fermierilor. Cu toate acestea, subvențiile agricole sunt specifice Europei și nu sunt disponibile în alte regiuni. <u>La nivel național o bună practică în acest sens ar fi introducerea unor condiționalități pentru agenții economici care își propun să utilizeze marca națională „Agricultura Ecologică – Republica Moldova”.</u> În acest sens una din cerințe de bază ar fi reducerea consumului de PUFF în activitatea agricolă, care ar putea fi introdusă în Hotărârea nr.884/2014 pentru aprobarea regulamentului privind utilizarea mărcii naționale „Agricultura Ecologică – Republica Moldova”. • <u>Sistemul de rambursare a depozitului:</u> autoritățile preferă adesea un stimulent direct pentru fermieri sub forma unui depozit care se adaugă la prețul produsului în momentul achiziționării și poate fi recuperat de fermieri atunci când returnează ambalajele goale. Cu toate acestea, experiența din țări (de exemplu, Polonia și Grecia) a arătat că sistemul de

	rambursare a depozitului nu este adecvat pentru ambalarea pesticidelor și foarte costisitor pentru programele de colectare a ambalajelor la scară mică. La nivel național sistemul depozit va fi aplicat pentru ambalajele din PET și metal pentru bere, cocktailuri de bere, cidru, cidru de pere, vin de fructe, fructe, cocktail-uri cu vin, băuturi cu vin din fructe, alte băuturi fermentate, cocktail-uri alcoolice și băuturi nealcoolice (băuturi răcoritoare, apă de masă), respectiv la moment nu este prevăzut legal pentru ambalaje PUFF. • <u>Stimulente pentru punctele de colectare și colectorii deșeurilor:</u> Unele programe de gestionare deșeuri de ambalaje PUFF care folosesc magazinele de vânzări ca puncte de colectare realizează că comercianții cu amănuntul angajați au un impact important asupra fermierilor care returnează ambalajele goale. Unele programe au implementat stimulente pentru comercianții cu amănuntul pentru a-i motiva pe fermieri să returneze ambalajele. Stimulentele pot fi sprijin financiar direct pentru acoperirea investițiilor sau a costurilor de renovare (Franța), o contribuție anuală pentru informații și colectare (Ungaria), un premiu financiar ocazional pentru „cel mai bun punct de colectare” (Cipru și Spania) sau bonusuri legate de performanță în cazul în care comercianții cu amănuntul sunt plătiți pe kilogram de material colectat. Pentru fermieri, există riscul ca un mesaj greșit să fie trimis printr-un mecanism automat de recompensă financiară, deoarece reduce importanța responsabilității comune a lanțului de aprovizionare.
--	---

IV. Concluzii și activități propuse pentru gestionarea deșeurilor de ambalaje PUFF în Republica Moldova

În concluzie, datele analizate prin prezentul studiu confirmă că gestionarea conformă a deșeurilor de ambalaje rezultate din utilizarea PUFF este la o etapă incipientă de organizare la nivel național în special ținând cont de prevederile HG nr.561/2020 privind gestionarea ambalajelor și deșeurilor de ambalaje și prin care a fost reglementat la nivel național mecanismul REP, care obligă producătorii de produse PUFF ambalate să atingă primele ținte de valorificare cu începere din ianuarie 2023. Pe de altă parte tot în 2023 a fost aprobat și Planul național asociat utilizării PUFF pentru anii 2023-2027 – care include acțiuni ce vor fi întreprinse de către organele statului (în special ANSA și IPM) pentru reglementarea PUFF și a ambalajelor rezultate din aceste produse.

În continuare sunt punctate principalele concluzii cu referire la gestionarea deșeurilor de ambalaje PUFF în limita reglementărilor legislative implementate din 2004 până în prezent și analizate prin prezentul studiu (sumar prezentate în Tabelul nr. 1):

- Este prematur să ne expunem cu referire la eficacitatea mecanismului REP pentru ambalaje PUFF, ținând cont de faptul că mecanismul REP este la etapa inițială de implementare. Cu toate acestea este important de remarcat că există mai multe sisteme colective, inclusiv au fost inițiate și primele campanii de colectare a deșeurilor de ambalaje;
- La moment, utilizatorii PUFF nu sunt informați suficient despre implementarea mecanismului REP și nu conlucrează cu producătorii/furnizorii de PUFF pentru a returna deșeurile de ambalaje rezultate din utilizarea acestor produse;
- Producătorii PUFF deseori nu pun la dispoziția agricultorilor Fișa tehnică de securitate prevăzută conform art. 13 din Legea nr.277/2018 privind substanțele chimice, care include și compartiment cu privire la gestionarea deșeurilor de ambalaje PUFF, respectiv utilizatorii nu cunosc ce trebuie să facă cu deșeurile de ambalaje. Model fișă de securitate - https://pesticide-az.ro/produs/rival-super-star-75-gd-100-grame/?attachment_id=8653&download_file=1ifeqs0z8rhlt
- Producătorii și utilizatorii PUFF nu raportează date statistice cu privire la ambalajele PUFF. Ca rezultat lipsesc și informații despre trasabilitatea gestionării deșeurilor de ambalaje PUFF;
- Legislația națională nu reglementează clar în ce categorie se încadrează deșeurile de ambalaje PUFF după clătire - periculoase sau nepericuloase;
- Legislația națională prevede reglementări contradictorii privind obiectivul de valorificare a deșeurilor de ambalaje rezultate din PUFF. Ca exemplu în Manual ANSA privind funcționarea depozitului specializat de păstrare a pesticidelor se impune nimicirea acestor deșeuri pe cât Regulamentul privind ambalajele și deșeurile de ambalaje sunt stabilite ținte de valorificare per timp de ambalaj;
- Listele de verificare pentru domeniile de competență ale IPM (ORDIN Ministerul Mediului nr. 9/2023) și anume Anexa 1.2 – “Gestionarea substanțelor chimice”, nu acoperă prevederi necesare pentru a asigura verificarea conformității legislative a agenților economici/producători care comercializează PUFF și a celor care în propria activitate utilizează aceste substanțe. Ca exemplu: 1) Nu se verifică dacă producătorii au și prezintă cumpărătorilor Fișa de securitate pentru produsele comercializate, asta deși este o cerință obligatorie conform Legii nr.277/2018 privind substanțele chimice; 2) Nu se verifică dacă

deșeurile de ambalaje PUFF sunt returnate producătorilor/sistemelor colective conform clauzelor contractuale.

- Se atestă o neclaritate cu referire la conținutul și utilizarea Fișelor de securitate prevăzute în Legea nr.277/2018 privind substanțele chimice și Eticheta PUFF reglementată prin Legea nr.119/2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți și aprobată ca model prin Ordinul nr.13A din 7.09.2022 al CS SSAOPUFF. Sunt 2 acte reglementate separat dar care urmăresc un scop comun, creând confuzii pentru producătorii de PUFF. Important de remarcat, Eticheta spre deosebire de Fișă se limitează doar la a prezenta metode de dezactivare și de distrugere a ambalajului golit și nu prezintă cerințe detaliate despre formele de eliminare, respectiv metodele aplicate de curățate și ulterior predare a ambalajelor curățate către furnizorii produsului sau la cel mai apropiat punct de colectare.
- Nu există un Centrul de gestionare a deșeurilor periculoase funcțional, asta deși activitatea acestui centru este reglementată prin art.62 din Legea nr.209/2016 privind deșeurile. Ca rezultat, la nivel național nu există soluții reale pentru gestionarea deșeurilor periculoase, favorizând gestionarea neconformă a acestora în multe din cazuri.

Pornind de la cele analizate și concluziile prezentate în Tabelul nr. 9, în continuare se prezintă activități propuse pentru gestionarea deșeurilor de ambalaje PUFF în corespundere cu legislația de mediu. Întru realizarea acestui plan s-a realizat inițial și o prezentare schematică a rolurilor ce revin instituțiilor cheie din sector la fiecare din etapele gestionării ambalajelor și deșeurilor de ambalaje PUFF.

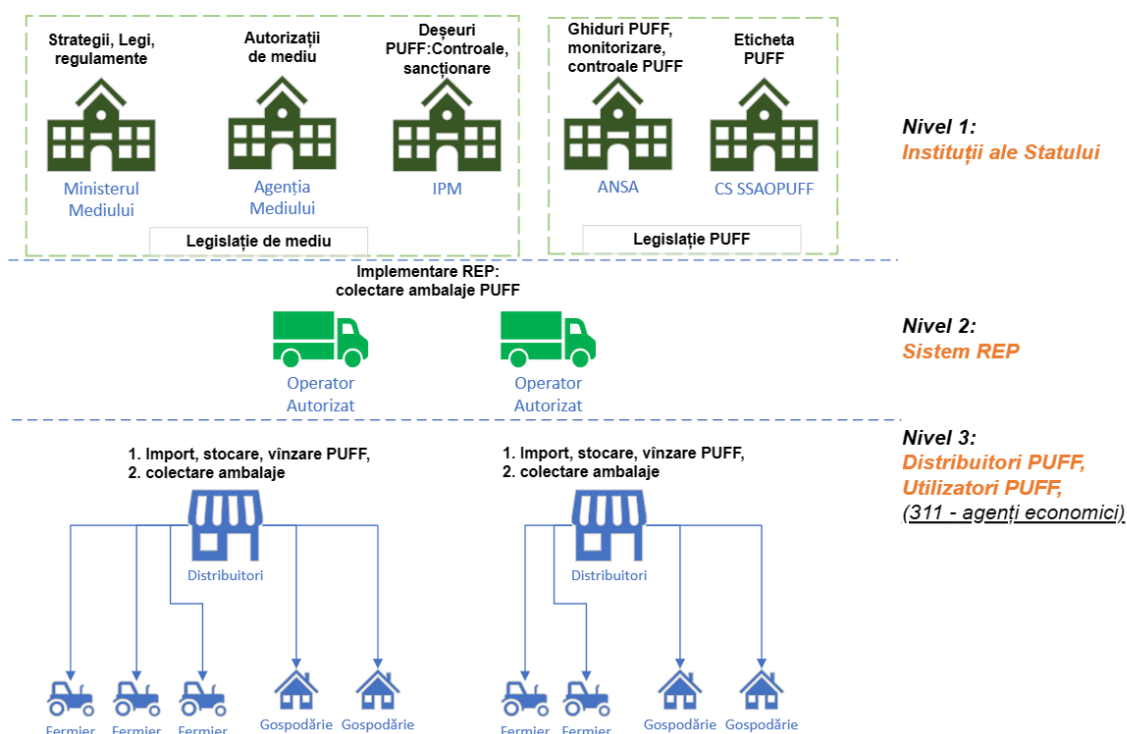

Figura nr.19. Guvernanta produselor de uz fitosanitar și fertilizanți

Sursa: Elaborat de autor studiu

Tabelul nr. 9. **Activități propuse pentru gestionare a deșeurilor de ambalaje PUFF**

OBIECTIV 1. Dezvoltarea și implementarea de instrumente normative, în conformitate cu legislația actuală, pentru a îmbunătăți gestionarea deșeurilor provenite din ambalaje PUFF					
	Activitatea cheie	Responsabil	Termen scurt	Termen mediu	Termen lung
1.1.	Elaborarea unui Ghid/Metodologie de încadrare a deșeurilor de ambalaje cu reziduuri periculoase în categoria deșeurilor periculoase sau nepericuloase, aprobat de Agenția de Mediu	Agenția de Mediu în cooperare cu ANSA și sistemele colective		+	
1.2.	Stabilirea interdicției de comercializare a PUFF de către producătorii/importatorii care nu sunt înregistrați în SIAMD și nu fac parte din sistem colectiv REP	MM / AM ANSA		+	
1.3.	De inclus în cap.XI din Codul contravențional sancțiuni aplicate persoanelor fizice și juridice care încalcă prevederile art.14 alin 4) și 5) din <i>Legea 119/2004 cu privire la PUFF</i> .	MAIA		+	
1.4.	Revizuirea ‘Manualului ANSA privind funcționarea depozitului specializat de păstrare a pesticidelor’ ținând cont de prevederile Regulamentului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje (HG 561 /2020)	ANSA		+	
1.5.	Revizuirea Anexei 1.2 – Gestionarea substanțelor chimice în corespundere cu prevederile din Listele de verificare pentru domeniile de competență ale IPM (ORDIN Ministerul Mediului nr. 9/2023)	MM/IPM		+	
1.6.	<u>Revizuirea</u> Ordinul nr.13A din 7.09.2022 al CS SSAOPUFF privind cerințele recomandate pentru conținutul <u>Etichetei PUFF</u> ținând cont de prevederile Regulamentului privind ambalajele și deșeurile de ambalaje și prevederile Legii nr.277/2018 privind substanțele chimice, cu includerea cerințelor detaliate despre formele de eliminare, respectiv metodele aplicate de curățate și ulterior predare a ambalajelor curățate către furnizorii produsului sau la cel mai apropiat punct de colectare.	CS SSAOPUFF		+	

OBIECTIV 2. Asigurarea că toți producătorii și deținătorii de PUFF să fie informați cu privire la gestionarea corectă a deșeurilor de ambalaje rezultate.					
	Activitatea cheie	Responsabil	Termen scurt	Termen mediu	Termen lung
2.1.	Organizare ateliere/instruiri periodice pentru producători și deținători de PUFF	AM ANSA ONG-uri	+		
2.2.	Elaborarea unui Ghid care să detalieze procedurile specifice pentru colectarea, depozitarea temporară, transportul și eliminarea ambalajelor PUFF conform reglementărilor naționale	ANSA AM ONG-uri	+		
2.3.	Lansarea campaniilor de conștientizare pentru agricultori și alți utilizatori finali pentru a încuraja practici responsabile de gestionare a ambalajelor și pentru a sublinia importanța reciclării	ANSA AM ONG-uri		+	
OBIECTIV 3. Creșterea cantității de deșeuri de ambalaje PUFF colectate corect de operatori autorizați/sisteme colective REP					
	Activitatea cheie	Responsabil	Termen scurt	Termen mediu	Termen lung
3.1.	Organizarea campaniilor de informare a agricultorilor cu privire la forma de organizare a activităților de colectare deșeuri de ambalaje	SC ONG-uri APL	+		
3.2.	Crearea unităților/centrelor de returnare a deșeurilor de ambalaje PUFF per regiuni	APL și SC Parteneri de finanțare		+	
3.3.	Periodic utilizarea unităților mobile de colectare planificată a deșeurilor de ambalaje PUFF	APL și SC Parteneri de finanțare	+	+	+
OBIECTIV 4. Stimulente financiare					
	Activitatea cheie	Responsabil	Termen scurt	Termen mediu	Termen lung
4.1.	Implementarea sistemelor de stimulare financiară pentru agricultori și alți utilizatori, astfel încât să încurajeze colectarea și returnarea ambalajelor în vederea reciclării	SC/Parteneri de finanțare		+	
4.2.	Implementarea subvențiilor de eco-condiționalitate privind reducerea utilizării de PUFF pentru agricultorii care își propun să utilizeze marca națională „Agricultura Ecologică – Republica Moldova”	MAIA			+

Elaborarea acestei publicații a fost posibilă datorită ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA.